

Proletari din toate țările, uniți-vă!

CITITI
IN ACEST
NUMAR:

*meridiane
sovietice*

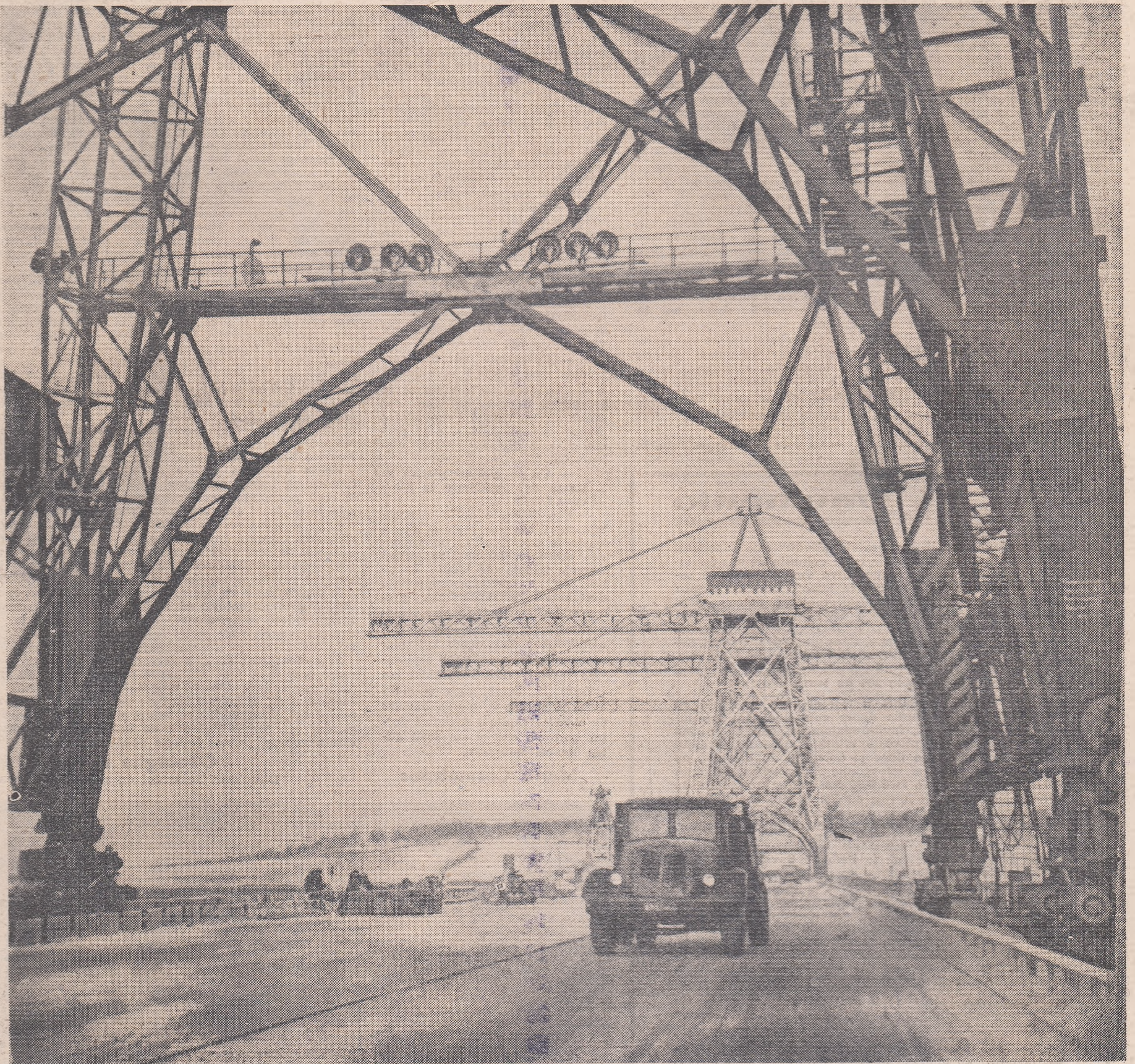
SEMNEAZĂ:

DEMOSTENE BOTEZ
HORIA LOVINESCU
VALERIU RÎPEANU

(pag. 6-7)

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

ÎN CLIȘEU: Șantierul hidrocentralului de la Bratsk. Estacada principală pentru transportul betonului.

13 (889)

Anul XVIII
30 martie 1962
12 pagini, 1 leu

De vorbă cu
Florica
Muzicescu

Despre al II-lea Concurs „Ceaikovski”

Peste două zile, în sala mare a Conservatorului din Moscova se deschide cel de al doilea Concurs internațional muzical „Ceaikovski”, eveniment artistic de mare prestigiu, așteptat cu îndreptățit interes de iubitorii de muzică din întreaga lume.

În preajma plecării la Moscova a grupului de muzicieni români ne-am adresat tovarăsei Florica Muzicescu, membră în juriul de pian al Concursului „Ceaikovski”, cu rugămintea de a comunica cititorilor noștri cîteva amănunte despre apropiata competiție artistică internațională.

— Deși nu are încă tradiția de vechime a altor concursuri similare, Concursul „Ceaikovski” s-a bucurat de un interes deosebit chiar de la prima sa competiție, desfășurată în primăvara anului 1958. Explicația nu-i greu de găsit. Muzica lui Ceaikovski — al cărui crez artistic se exprima în dorința de a-și face opera înțeleasă și iubită de tot mai mulți oameni, „care să afle în ea sprijin și mîngiere” — se bucură astăzi de o necontestată popularitate pe întreg globul. Dar interesul suscitât de organizarea Concursului „Ceaikovski” se datorește desigur și înaltei prețuri pentru muzica sovietică, pentru viața muzicală și școala muzicală sovietică, școală cu tradiții îndelungate și de cea mai înaltă clasă. Am avut ocazia să iau parte la o seamă de concursuri internaționale la Varșovia, Berlin, Budapesta, ca și la cele două concursuri „George Enescu” și de fiecare dată am putut constata excelenta pregătire tehnică și muzicală a concurenților sovietici. Ca să nu mai amintesc despre marile valori interpretative formate de școala sovietică. Toate acestea explică puternicul ecou trezit în lumea întreagă de vestea organizării primului

Concurs „Ceaikovski” și, lucru foarte important, participarea la acest concurs a unor elemente cu adevărat valoroase, reale speranțe ale muzicii. Fapt demonstrat și de amănuntul că la concursul de pian numărul premiilor a trebuit să fie sporit la zece, lucru neobișnuit în tradiția unor asemenea competiții. Primul Concurs „Ceaikovski” a făcut să se remarce o adevărată pleiadă de tineri pianiști și violoniști (concursul de violoncel se organizează pentru prima oară în acest an). În sălile de concert ale lumii au apărut de atunci numele unor noi și autentice talente: pianiștii Van Cliburn, Lev Vlasenko, Liu Șikun, Milena Mollova, Toioaki Mațuura, violoniștii Valeri Klimov, Ștefan Ruha, Joyce Fliessler, Viktor Pikaizen, Mark Luboțki ș.a.

— Fără îndoială că și cel de al doilea Concurs va face să se vorbească despre noi talente.

— Și probabil despre mai multe, ținînd seama că numai la concursul de pian candidații aproape o sută de tineri.

— Ce ne puteți spune despre programul actualului concurs?

— Că este foarte greu. Este, în-

tr-adevăr, un examen dificil. Pentru pian, de pildă, sînt obligatorii în prima etapă: Preludiu și Fugă de I. S. Bach, o sonată de Mozart, patru studii de virtuozi (Chopin, Liszt, Skriabin, Rahmaninov), „Dumka” de Ceaikovski; în etapa II-a, Preludiu și Fugă (de Taneev, Glazunov sau Șostakovici), o lucrare de mare virtuoziție a unui compozitor rus sau sovietic, o lucrare a unui compozitor din Europa occidentală și o piesă a unui compozitor din patria concurentului ș.a., iar în etapa finală Concertul nr. 1 sau nr. 2 de Ceaikovski și un concert la alegerea candidatului.

Etapa finală va selecta 32 dintre cei mai buni concurenți — doisprezece pianiști, doisprezece violoniști și opt violonceliști.

— Ce premii vor fi acordate anul acesta?

— După cum se precizează în prospectul Concursului, cite opt premii și patru diplome pentru pianiști și violoniști și șase premii și două diplome pentru violonceliști.

— Cu ce gânduri plecați în prima dv. călătorie la Moscova?

— E o călătorie de la care aștept mari bucurii. Bucuria de a asista la o competiție de asemenea prestigiu, în care se afirmă tinerele talente ale lumii; bucuria de a vedea cunoștințe din lumea muzicală ca: profesorul Ghenrih Neugaus, compozitorul Dmitri Kabalevski, pianistul Iakov Zak, (sub îndrumarea căruia își pregătește aspirantura tînărul nostru pianist Ion Iliescu), N. Serebriakov și mulți alții. Și, în sfîrșit, marea bucurie de a vedea capitala sovietică despre care am citit și am auzit atîtea lucruri minunate.

Maria Cosmetatos

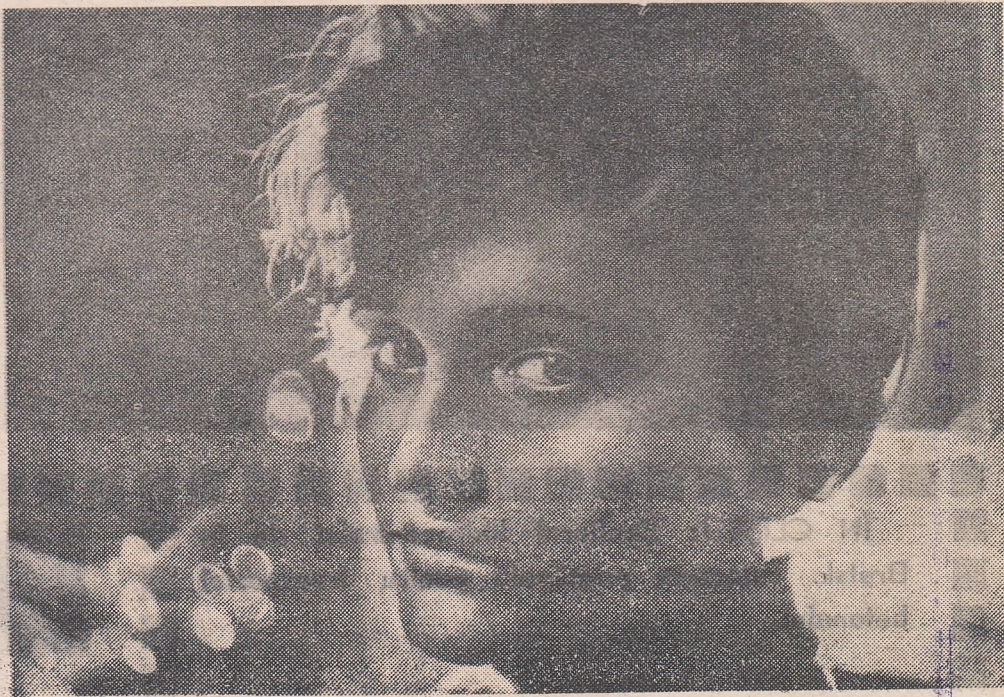

Foto : B. Telejnikov

Organizatoare de Comsomol

Forța unui exemplu

Colectivul Teatrului de stat din Timișoara își pune permanent o întrebare care ne face să încercăm un sentiment de răspundere continuă și crescută: cui adresăm arta noastră? Și ne străduim ca to ceea ce facem în casa noastră artistică și în lume, ei să fie modalități diferite, directe sau intermediare, de a da cel mai bun răspuns la această întrebare de onoare pe care colectivul teatrului timișorean a înscris-o de la începuturile sale pe frontispiciul moral al instituției.

Exemplul desăvîrșitei înțelegeri a rolului social al artei, a caracterului ei popular și partinic, ni l-a dat — o spunem rîspicat și admirativ — arta teatrală sovietică. Cînd teatrele sovietice au început să viziteze orașul nostru, la început, trebuie să recunoaștem, ne-a surprins puțin cererea expresă a reprezentanților lor ca, alături de spectacolele programate în sala de spectacol, să le facilităm posibilitatea de-a se prezenta — de notat cu cei mai buni actori — și în fabrici, pe scene modeste de club, în mijlocul studenților etc., pentru a face legătura cea mai directă cu muncitorii eliberați de exploatare, cu tineretul studios. Ne întrebam atunci — cu legitimă curiozitate — ce fel de spectacole vor fi acestea: fără decor, fără costume, spectacole compuse din diferite scene de spectacole — cunoscute și necunoscute, fără o legătură între scene și pe deasupra vorbindu-se și într-o altă limbă. Dar trebuie să mărturisesc că mai apoi am avut sentimentul celui mai copleșitor succes de public la care am participat vreodată. Nici nu-mi venea să cred cum cu mijloace atît de simple și neintermedate de tot aparatul scenic se pot obține succese atît de emoționante. Era acolo — mi-am dat seamă imediat — un element nou pe care nu-l găsim în sălile de spectacol obișnuite: stilul conversației artistice directe. Scena se contopea cu sala în totul marii dragoste și marii bucurii. Sala — muncitorii — simțeau că tot ce se făcea pe scenă era cu adevărat pentru ei și venind de la niște prieteni — oameni simpli dar și foarte talentați. Comunicarea dintre scenă și sală se făcea pe multe planuri, modalitatea artistică cărăușind minunat fel de fel de frumuseți omenești pentru că nimic nu împiedica aceasta. Atunci am înțeles și forța artei adevărate dar și forța comuniunii ce se poate stabili direct între artistul cetățean și spectatorul cel mai contemporan și sensibil: muncitorul.

Mi-am poruncit să nu întîrzii de a pune în practică și în teatrul pe care-l conduc această formă de legătură artistică dintre teatru și masele de spectatori. Noi obișnuim și pînă atunci să vizităm întreprinderi dar fără spectacole, la un mod aș spune quasi excursionist. Ne-am alcătuit dar deîndată un spectacol-concert. Regizorul Ion Maximilian, absolvent al Institutului „Lunacearski” din Moscova, nu i-a trebuit nici un efort ca să înțeleagă această necesitate. Cu cele mai bune scene din cele mai bune spectacole ale teatrului nostru, deci implicit și cu cei mai buni actori, ne-am dus în întreprinderi. Am fost la Uzinele Metalice Timișoara, la Combinatul de Industrie locală, la Fabrica Kandia și continuăm cu alte întreprinderi.

Acum obișnuim să ne ducem în întreprinderile acestea cu întreg colectivul, vizităm fabrica, și apoi la club prezentăm spectacolul-concert, actorii stînd în sală în mijlocul spectatorilor și fiind chemați de către regizor la scena respectivă. Discuțiile care au loc după spectacol cuprind întotdeauna, pe lîngă manifestarea bucuriei pe care ne-o arată oamenii muncii pentru vizita noastră, rugămintea de a le ceda spectacole în întregime pentru întreprinderea respectivă. Noi, pe așezele săptămînale ale teatrului, trecem în dreptul spectacolului oferit notația că acel spectacol este închinat întreprinderii solicitatoare. Înaintea spectacolului adresăm muncitorilor acelei întreprinderi un cuvînt de salut prietenesc pentru prezența lor acasă la noi.

Și cunoașterea aceasta reciprocă ne dă bucurii de mare preț și ne face să simțim permanent că de prețuită este munca noastră creatoare și de asemenea să înțelegem că avem noi încă de prețuit la acești prieteni dragi, spectatorii noi, mulți și inteligenți, harnici și sănătoși, sensibili și atît de îndrăgostiți de tot ce este adevăr și frumos în arta noastră.

Gheorghe Leahu

Directorul Teatrului de stat din Timișoara

memento

● Numărul 2 pe 1962 al revistei „Teatr” este consacrat răspunsurilor primite din toate colțurile Uniunii Sovietice la ancheta lansată acum cîțva timp de această revistă pe tema „O zi teatrală în lume”. În acest număr semnează cunoscuți dramaturgi, regizori, actori, critici teatrali sovietici printre care Serafima Birman, Leonid Zorin, Igor Ilinski, Leonid Lavrovski, Olga Lepeșinskaia, Ia Savvina, Anatoli Sofronov, Gheorghii Tovstonogov, Evgheni Urbanski, Nikolai Cerkasov, Alexandr Stein ș.a. Paginile revistei cuprind de asemenea scrisori, informații și reportaje primite de la 200 de teatre din țară.

● Între U.R.S.S. și S.U.A. a fost semnat un acord cu privire la schimbările dintre cele două țări pe tărîmul științei, tehnicii, învățămîntului și culturii în anii 1962 și 1963. În ce privește relațiile culturale, acordul prevede schimburi de filme și delegații de cinești, de programe de radio și televiziune. În această perioadă vor întreprinde turnee în S.U.A. Ansamblul ucrainean de dansuri populare, Orchestra simfonică din Leningrad și trupa de balet a Teatrului Mare. Iar în U.R.S.S. vor da spectacole baletul din New York, corul dirijat de R. Schaw, orchestra de estradă a lui B. Goodman.

● În 1959 a fost instituit în Uniunea Sovietică un concurs de proiecte pentru un monument al lui Lev Tolstoi ce urmează să fie ridicat la Moscova. La concurs au fost prezentate peste 70 de lucrări. Cele mai bune dintre acestea, reținute de comisia de selecție, au fost expuse recent la Casa centrală a scriitorilor din Moscova, fiind supuse dezbaterii scriitorilor, pictorilor, sculptorilor și reprezentanților organizațiilor obștești. În urma acestei dezbateri au fost aprobate două proiecte, semnate de sculptorii V. Buickin și A. Portiamko.

● Basul Ivan Petrov a reușit un strălucit succes în Franța cu rolul titular din opera „Boris Godunov” de Mussorgski.

● Pe lîngă cinematograful „Udarnik” din Moscova funcționează un club de prieteni ai filmului. Scopul clubului este de a face cunoscute cele mai bune producții cinematografice și de a educa gustul spectatorilor. De asemenea clubul și-a asumat atribuția de a face legătura între creatorii de filme și spectatori. A devenit astfel o tradiție ca după premiera unor filme sovietice, la cinematograful „Udarnik” să aibă loc întâlniri cu membrii echipelor de filmare. Clubul organizează cicluri de vizionări de filme științifice și tehnice precedate de prezentări, proiecții pentru elevi. Membrii clubului sînt deseori invitați de studiori, unde asistă la filmări, discută cu regizorii și scenariștii. În cadrul clubului funcționează și un cerc de cronicari amatori.

O primăvară neobișnuită

Pe întinsele ogoare din regiunea Moscovei sau mai spre nord, către Leningrad, cojoacele albe de zăpadă mai țin de cald pământului, căci martie e încă lună de iarnă. Dar în regiunile de sud ale marii Țări Sovietice, și mai cu seamă în Kirghizia, Uzbekistan sau în Kazahstan hlamida iernii a fost de mult lepădată. Colinele au inverzit iar în văile însoțite grădinile fără sfârșit sînt în floare. Anul acesta primăvara a sosit aici mai curînd chiar decît în anii trecuți iar în Kuban, de pildă, la mijlocul lui martie termometrul indica plus 25 — 26 grade. De aproape o lună încheiată în aceste regiuni semănăturile sînt în toi.

Indiferent, însă, de zona climatică sau geografică, în toate regiunile vastului continent sovietic primăvara 1962 e întîmpinată cu o însuflețire puțin obișnuită. Chiar și acolo unde nu se aude încă duduul tractoarelor, colhoznicii și sovhoznicii nu mai prîdidesc cu pregătirile în vederea apropiatei ieșiri în câmp.

Chemarea lansată de recenta Plenară a Comitetului Central al P.C.U.S. a trezit în rîndurile lucrătorilor din agricultură un mare entuziasm și o dorință puternică de a traduce cît mai curînd în viață mărețele sarcini trasate de partid.

Plenara din martie a subliniat că unul din obiectivele principale este sporirea prin toate mijloacele a producției de cereale și a indicat ca imediat și strict necesară trecerea pe scară largă la agricultura intensivă, renunțîndu-se definitiv la ineficientul sistem de agricultură cu ierburi perene. În chemarea adresată de C.C. al P.C.U.S. se arată că trebuie desfășurată o mișcare de masă pentru obținerea la hectar, în fiecare gospodărie, a unei cantități de 20—25 chintale de grîu, 50 chintale de porumb și cel puțin 25 chintale bumbac.

Veștile care sosesc din toate colțurile Uniunii Sovietice arată că lucrătorii din agricultură sînt stăpîniți de puternica hotărîre de a realiza și chiar de a depăși aceste cantități normative. Ei vor depune maximum de eforturi pentru ca începînd chiar de anul acesta să asigure creșterea vertiginoasă a producției agricole.

În această primăvară, cînd muncile agricole au pornit sub semnul indicațiilor date de recenta plenară, se pun astfel temelele restructurării întregii activități din agricultură. Renunțarea la sistemul agriculturii cu ierburi și înlocuirea unor culturi de mică valoare cu prețioasele culturi de porumb și leguminoase furajere sînt acum pe primul plan al preocupărilor țărănimii colhoznică și lucrătorilor din sovhozuri. Desigur că în frunte — ca întotdeauna — stau „farurile experienței înaintate”, vestiții frunțași ai recoltețelor bogate, care deschid drum larg progresului agrotehnic, obținînd rezultate excepționale. Primăvara aceasta a tuturor entuziasmelor i-a găsit, firește, în primele rînduri ale marii ofensive pentru cucerirea belșugului comunist.

● Restructurarea întregii activități din agricultură ● Insuflețire fără precedent ● În frunte sînt, ca întotdeauna, „farurile” ● O largă mișcare de masă

Întîl pe vestitul „far” Alexandr Bekker, șeful unei brigăzi din colhozul „Țara Sovietelor” (ținutul Altai), unde, în ultimii cinci ani s-a obținut în medie frumoasa recoltă de 20,5 chintale cereale la hectar. Brigada lui Bekker a realizat însă 23 chintale la hectar. Plenara din martie a însuflețit îndrăznețului „bogatr” dorința de a cucerii o nouă înălțime: 25 de chintale de grîu la hectar de pe întreaga suprafață cultivată. El și-a luat acest angajament ferm chiar în zilele plenarei. Acum a pornit cu încredere la faptă.

Mărînd suprafețele cultivate cu cereale, culturi prășitoare și porumb pentru boabe prin reducerea suprafețelor ocupate cu ierburi și ridicînd producția la hectar, colhozurile și sovhozurile din ținutul Stavropol își propun ca încă în acest an să obțină o producție de 260 milioane puduri de cereale, adică cu 71 milioane puduri mai mult ca anul trecut. „Maximum de producție de pe fiecare hectar” — este lozincă mobilizatoare care-i însuflețește pe meca-

zătorii din acest ținut, în lupta pentru îndeplinirea sarcinilor ce și-au luat.

În întreaga Federație Rusă — unde în 1960 s-a obținut o cantitate totală de 4,8 miliarde de puduri de cereale și leguminoase — se speră ca în 1962 să se obțină peste 6 miliarde puduri, adică aproximativ atît cît se prevăzuse inițial pentru ultimul an al septenalului.

Cu ce elan înzecit întîmpină această primăvară șefa de brigadă Evghenia Doliniuk, alt „far” vestit nu numai în ținutul ei, Ternopol, ci în întreaga Ucraină — și chiar în toată Uniunea Sovietică — pentru excelențele rezultate pe care le obține în cultivarea porumbului! Ea a hotărît să obțină 100 de chintale porumb boabe de pe fiecare din cele 100 de hectare cultivate. Inițiativa aceasta este urmată de nenumărații ei elevi.

În regiunea Zaporojie, colhozurile și sovhozurile vor semăna 650.000 hectare cu porumb, fiind hotărîte să obțină 50 de chintale boabe la hectar de pe o suprafață de cel puțin 300.000 hectare.

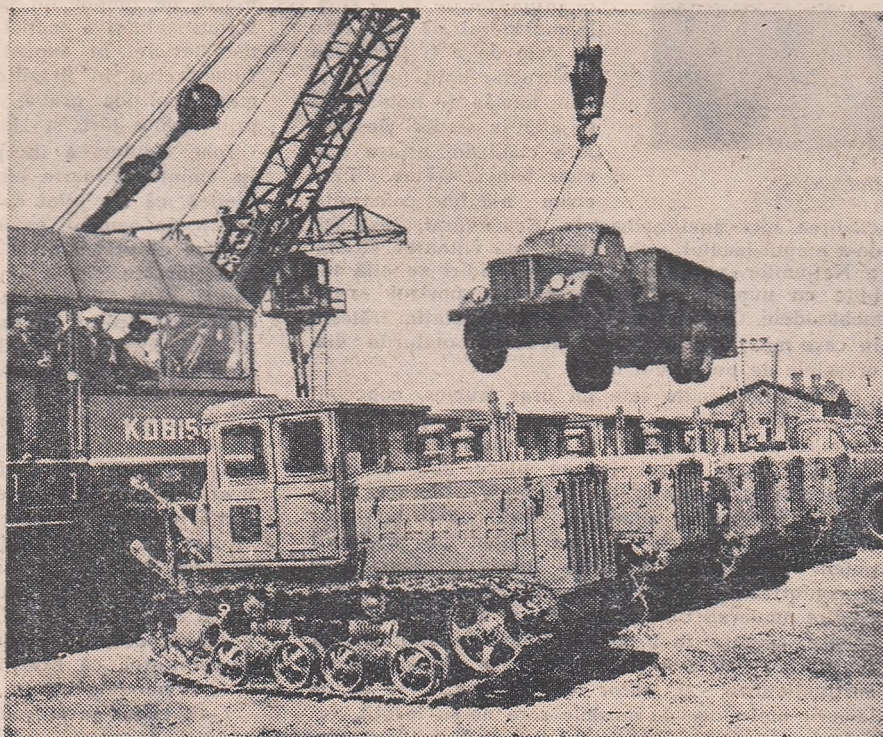
Ucraina întreață — de unde parvin în aceste zile nenumărate vești asemănătoare celor din Ternopol și Zaporojie — își propune să recolteze în 1962 cel puțin 2.300.000 puduri de cereale, aproximativ de 1,5 ori mai mult decît anul trecut.

Entuziasmul stîrnit de plenara din martie e oglîndit de asemenea de mișcarea care a cuprins mii și mii de tineri și tinere din întreprinderile și instituțiile din Moscova, Leningrad, Kiev, Harkov, Minsk și multe alte orașe și așezări muncitorești care și-au exprimat dorința arzătoare de a pleca să lucreze pe ogoare.

Același entuziasm domnește și în întreprinderile Industriale și în deosebi în uzinele de tractoare și mașini agricole, în fabricile de îngrășăminte chimice etc. Colectivul uzinei „Kirov” din Leningrad și cel al uzinei de tractoare din Harkov, care trebuie să producă anul acesta primele loturi de tractoare puternice, prevăzute cu motoare de 300 și 150 C.P. — așteptate cu nerăbdare de colhozurile și sovhozurile din regiunile de stepă — au hotărît să scurteze mult termenul fabricării seriei experimentale a acestor noi tipuri.

Milioane de lucrători din agricultură și alături de ei muncitorii din industrie, specialiștii în științele agronomice, tineretul entuziast — întregul popor sovietic a răspuns cu însuflețire la chemarea de a asigura un nou avînt agriculturii. Pe milioanele de hectare ale ogoarelor sovietice se împrăștie în această primăvară prima sămînță a noului belșug pe care-l va genera comunismul. Sîntem îndreptățiți de aceea s-o rumim o primăvară neobișnuită.

M. Mihail

Colhozurile și sovhozurile primesc zilele acestea mari transporturi de tractoare

PREZENȚE SOVIETICE PESTE HOTARE

Producția industrială reprezintă acum peste 80% din exportul Uniunii Sovietice și numai 15% din intrările de devize sînt obținute prin exportul de produse agricole și forestiere, deși volumul acestui export a depășit mult nivelul dinainte de război. Peste jumătate din totalul exportului revine unor ramuri ca: industria construcțiilor de mașini, metalurgia ferroată și neferoasă, industria petro-

de creșterea rapidă a volumului total al schimburilor comerciale cu străinătatea. Între 1956 și 1961 comerțul exterior sovietic a sporit de două ori iar față de nivelul de înainte de război de 10 ori. Sarcinile planului septenal în domeniul comerțului exterior sînt îndeplinite cu un succes deosebit. Volumul schimburilor comerciale externe ale Uniunii Sovietice a atins încă în 1961 ni-

PAVILIOANE ȘI TÎRGURI INTERNAȚIONALE

Recentul tîrg de primăvară de la Leipzig a prilejuit și o aniversare care are tîlcul ei. S-au împlinit 40 de ani de cînd Uniunea Sovietică a participat pentru prima oară la un tîrg internațional. Era vorba atunci de o participare care se resimțea de anii lungi și grei ai războiului civil și ai intervenției străine. Cele câteva standuri sovietice aveau, însă, o mare însemnătate căci constituiau o mărturie vizibilă a eșecului încercărilor imperialiste de a sugruma tînăra putere sovietică prin blocada economică. An după an, expozițiile colective cu care a participat apoi Uniunea Sovietică la Leipzig au arătat lumii întregi cum se punea pe picioare și începea să ia avînt economia sovietică. Încă în 1923, Maiakovski a putut exclama: „Ca neaua e Leipzigul /

De zibelina sovietică”. Dar produsele expuse atunci și în anii imediat următori arătau că exportul sovietic se mai bizuia pe producția agricolă, pe bogățiile pădurilor și apelor.

Cu totul altfel arată acum, la începutul celui de al șaptelea deceniu al veacului XX, pavilioanele sovietice la tîrgurile și expozițiile internaționale. Ele nu mai poartă pecetea reminiscențelor trecutului ca acel prim pavilion sovietic de acum 40 de ani de la Leipzig, ci ogîndesc în miniatură înfățișarea Uniunii Sovietice așa cum este ea astăzi și cum va fi peste cinci, peste zece, peste douăzeci de ani.

liferă.

Cea mai pregnantă caracteristică a exportului sovietic este sporirea rapidă a ponderii mașinilor și utilajelor. În ultimii cinci ani, ponderea acestora a crescut de două ori. O mare dezvoltare a cunoscut exportul de petrol și produse petrolifere. În răstimp de cinci ani exportul acestor produse a crescut de patru ori și a ajuns în 1960 la 33 milioane tone. Structura exportului sovietic ogîndeste structura multilaterală a economiei sovietice dezvoltarea armonioasă a tuturor ramurilor de producție. Schimbarea radicală a structurii exporturilor sovietice a fost însoțită

velul prevăzut pentru 1965. Firește, volumul schimburilor cu străinătatea va continua să crească și în anii următori și nu există nici o îndoială că pînă la sfîrșitul septenalului el se va dubla. Rolul comerțului sovietic pe piața mondială va căpăta o însemnătate deosebită.

Geografia participărilor sovietice la tîrgurile și expozițiile internaționale cuprinde mereu noi teritorii. Să urmărim cîteva din noile capitole ce se adaugă în acest an la această geografie de un gen special.

La 6 ianuarie, A. I. Mikoian, prim-vicepreședinte al Consiliului de miniștri al U.R.S.S., a asistat la deschi-

derea solemnă a celei dintîi expoziții sovietice din Guineea și Africa occidentală, înfățișînd realizările economice, științei, tehnicii și culturii U.R.S.S.

Libia este o țară mică, pîrjolită de soare, măturată de vînturi puternice. Veche țară arabă, în care de veacuri au dominat colonialiștii, Libia este în cea mai mare parte a ei un deșert. Uniunea Sovietică a socotit totuși necesar să participe la tîrgul internațional care a avut loc în orașul Tripoli. Cîteva mari întreprinderi de comerț exterior sovietic: „Mașino-export”, „Stankoexport”, „Avioexport”, „Exportles” au expus mărfuri de care economia libiană duce lipsă.

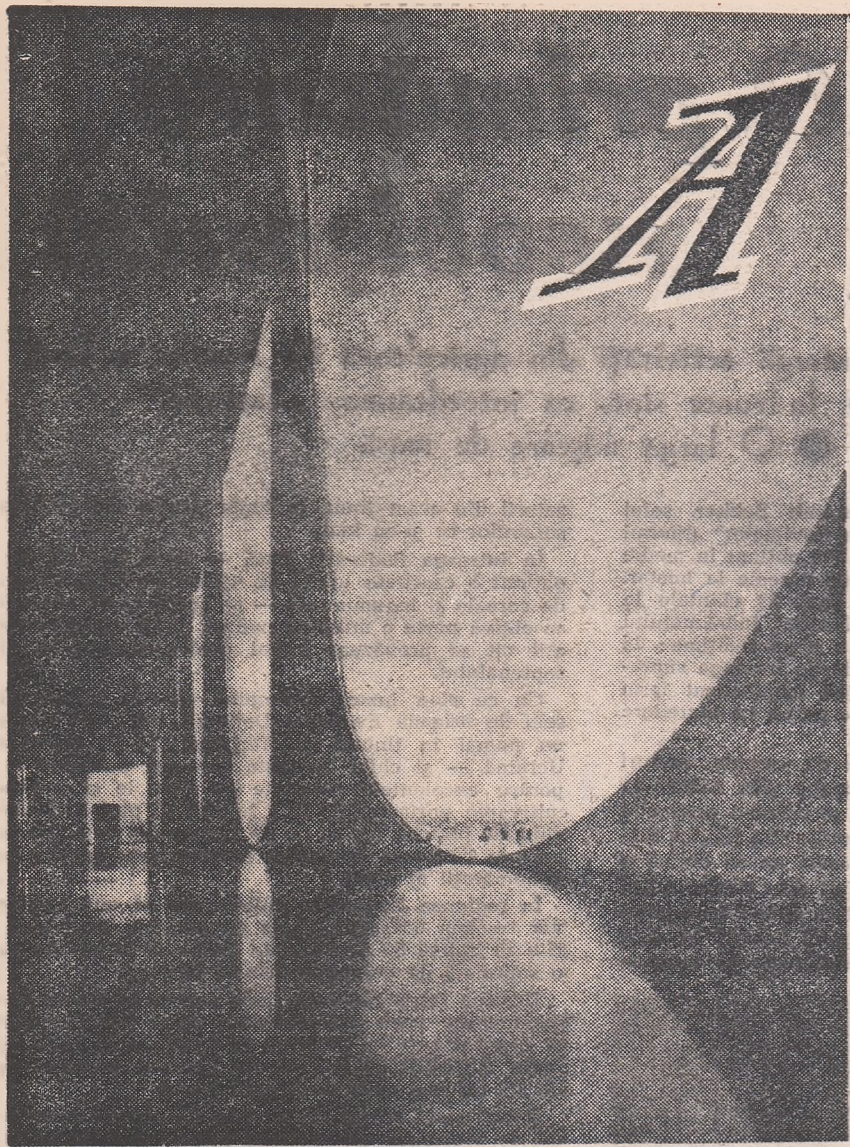
Dar geografia expozițiilor colective sovietice va mai cuprinde și alte centre din țări ce și-au cîștigat de curînd independența politică și luptă astăzi să-și cîștige independența economică: Ghana, Cipru, Nigeria, Sudan.

Și acum să întorcem globul pămîntesc. Brazilia — un adevărat continent înlăuntru continentului sud-american. La Rio de Janeiro se va deschide în luna mai cea dintîi expoziție sovietică din America Latină.

Sîneînțeles, aceasta nu înseamnă că sînt neglijate țările capitaliste dezvoltate din punct de vedere economic. Populația Statelor Unite a avut prilejul să cunoască viața Uniunii Sovietice mulțumită expoziției naționale sovietice din 1959. De curînd, în cîteva orașe nord-americane

P. Vulpescu

(continuare în pag. 10-a)

Brasilia — Arcadele palatului prezidențial

Brasilia, noua capitală a Braziliei, are silueta unui avion, căruia cartierele rezidențiale îi alcătuiesc aripile, iar instituțiile publice, clădirile administrative și construcțiile cu caracter social — fuzelajul. Nu știu de ce au hotărât arhitecții și constructorii să dea noii capitale a Braziliei forma unui avion, dar ideea în sine e destul de simbolică și, mai ales, are anumite avantaje. În felul acesta au fost rezolvate concomitent mai multe probleme și, așa cum ne-a declarat primarul orașului, José Setti Camara, primii ani de viață ai Braziliei au confirmat justetea soluției alese. Aceasta a îngăduit, după cum afirmă constructorii orașului, desfășurarea liniilor de comunicație, situarea cartierelor rezidențiale în afara arterei centrale și a piețelor zgomotoase și, în sfârșit, i-a obligat pe arhitecți și constructori să respecte cu strictețe planul, lucru destul de greu de făcut când construcția e realizată de firme particulare.

Privită de sus, capitala Braziliei dă într-adevăr impresia unei uriașe piste roșietice pe care s-ar afla gata de start un avion gigantic care, așa cum am mai arătat, transportă o sută cincizeci de mii de călători.

De ce a hotărât Brazilia, care are de luptat cu altele greutăți, să-și construiască o nouă capitală? S-o ridice departe de centrele populate, fără să aibă la dispoziție căile ferate și șoselele necesare pentru transportul materialelor de construcție și al utilajului, cu alte cuvinte să mute un întreg oraș pe un platou muntos, la o înălțime de 800 de metri deasupra nivelului mării, folosind automobile, avioane și tractoare? Această hotărâre — luată încă pe vremea președintelui Kubitschek — a fost dictată de multe considerente printre care cele economice n-au fost pe ultimul plan. De altfel, încă în primele constituții a Braziliei se prevăzuse ca noua capitală a statului să fie construită în apropierea centrului ei geografic. De atunci au trecut multe decenii dar iată că, în sfârșit, e adevărat departe de a fi terminată, noua capitală a țării a putut fi trecută în hărțile geografice. În 1960, un document oficial a proclamat că Rio de Janeiro preda cheile statului orașului Brasilia.

Un oraș frumos, modern

Noua capitală, așezată în mijlocul țării, are o sumă de avantaje. Principala regiune economică a Braziliei, cuprinzând orașele Sao-Paulo, Recife, Rio de Janeiro, se află pe țărmul Oceanului Atlantic. Aici este concentrată aproape întreaga industrie, principalele instituții de învățământ, științifice și tehnice, aici se face politica. Dar uriașul teritoriu al țării, puțin studiat din punct de vedere geografic și geologic, este slab populat și nedezvoltat din punct de vedere economic. Fără așteptă un puternic impuls pentru ca forțele de producție să fie repartizate mai judicios, pentru ca bogățiile naturale și posibilitățile Braziliei să fie realmente utilizate.

E firesc ca Braziliei să-i fie destul de greu ca în câțiva ani să ridice un oraș, să construiască pînă la el o șosea (se proiectează și o cale ferată), să pună

Subtitlurile aparțin redacției

clădirea nici unei ambasade. E adevărat, însă, că de-a lungul lacului a fost amenajată viitoarea stradă a Națiunilor, pe care în loc de clădiri se află tablouri cu numele țărilor ce-și vor construi acolo ambasadele. Cea mai mare parte a populației trăiește în case mici, fără etaj, care aduc cu hotelurile din orașele de pe țărmul mării.

Și totuși, Brasilia este un oraș frumos, conceput într-un stil original și modern. Arhitecții și inginerii orașului ne-au întrebat, cu un vădit sentiment de neliniște, dacă orașul lor ne place, dacă ne plac mijloacele și soluțiile arhitectonice adoptate. Am răspuns afirmativ, adăugînd, însă, că stilul unor clădiri și monumente are un simbol pe care nu-l putem înțelege și contrazice ideea de oraș simplu și confortabil. Ce poți să spui, de pildă, despre o clădire modernă care aduce foarte mult cu coastele imense, așezate în formă de rug, ale unui animal preistoric? Sau despre alte clădiri și mai ales stătuile abstracționiste, al căror sens n-a putut să ne fie lămurit nici chiar de gazdele care ne-au însoțit.

Oscar Niemeyer, arhitectul șef al Braziliei, e cunoscut în Occident ca un constructor de orașe la modă. În convorbirea cu noi, și el și ceilalți arhitecți au subliniat că tind spre elaborarea unui stil specific brazilian, că vor să evite imitația și preluarea modelelor existente și a șabloanelor arhitectonice. Această dorință este evidentă în clădiri frumoase și originale ca palatul prezidențial, în multe case de locuit și instituții publice.

În timpul cit am așteptat să fim primiți de președintele Goulart, am vizitat toată capitala. Mașinile pot circula aici cu viteză mare pe străzile construite în așa fel încît aproape nici una nu se întretaie cu alta.

Capitala Braziliei nu știe ce sînt stopurile. Și privind noul oraș brazilian ne-am spus încă o dată: ce mult înseamnă natura și culorile ei, căldura ei. Și nu numai din punct de vedere estetic, ci și practic. Clădirile sînt construite într-un stil ușor, cum se spune din patru cărămizi.

Reședința guvernamentală unde lucrează președintele, primul ministru și alte personalități oficiale este un dreptunghi de sticlă. Singurul ei ornament, oricît ar părea de curios, sînt jaluzelele de la ferestre, care sînt multicolore, și cînd privești clădirea din stradă ți se pare că pe ziduri sînt întinse imense covoare înflorate, care își schimbă mereu nuanțele, căci stururile sînt ba ridicate, ba lăsate.

Înainte de a relata convorbirea cu președintele, aș dori să mă opresc pe scurt asupra evenimentelor petrecute în Brazilia în august 1961. După cum se știe, președintele Quadros, ales legal, și-a dat într-o bună zi demisia. După cum ne-au povestit o seamă de brazilieni, actul acesta a fost inexplicabil chiar și pentru oamenii bine informați, care se interesează de viața politică. Și nimeni nu ne-a arătat limpede și exact cauzele care au motivat această demisie neașteptată.

Dar din toate relatările reiese evident că în țară au acționat forțe extrem de reacționare, care prin presiuni și pretenții aproape ultimative au vrut să-l înlăture pe președinte din funcția pe care o ocupa

Avionul cu 150.000 de călători

la punct o linie aeriană, să lege capitala de restul țării printr-o rețea telefonică și telegrafică, să aducă acolo lumină electrică etc. Pentru a aproviziona orașul cu apă și a înviora cit de cit peisajul cam monoton din împrejurimi, peisaj tipic pentru un podiș ars de soare, la marginea orașului a fost creat un mare lac artificial care, spun în glumă locuitorii capitalei, are și el Copacabana lui.

Deocădată, Brasilia este construită, după cum arată primarul și arhitectul șef Oscar Niemeyer, cam în proporție de 15 la sută. În momentul de față este pe cale de a fi terminată construcția unui teatru, a unui număr de hoteluri și se află în stadiul de finalizare clădirile uriașe ale unor bănci străine. Pînă acum n-a fost construită

pentru ca mai apoi să instaureze un regim reacționar.

Așa cum se întimplă însă, de multe ori în asemenea cazuri, intriganții politici n-au ținut seama de popor, de voința, de dorințele și de forța lui. Și în vesitul Rio de Janeiro, în harnicul Sao-Paulo, în toridul Recife și în zeci de alte orașe și sate, milioane de brazilieni simpli au ieșit în stradă. Vicepreședintele Joao Goulart a hotărît să se întoarcă în Brazilia, dar nu la Rio de Janeiro, ci în statul Rio Grande do Sul. Aici, în acest stat, unde gauchos-i sînt foarte puternici, a putut primi un sprijin eficient.

O convorbire cu președintele Goulart

Președintele Goulart ne-a primit în cabinetul lui pe la ora prinzului. E un om de 44 de ani, cu o mare experiență politică. A fost vicepreședinte nu numai pe timpul lui Quadros ci și pe vremea lui Kubitschek, și a ocupat în mai multe rînduri funcții ministeriale. În august 1961, adică tocmai în perioada cînd în Brazilia se puneau la cale evenimente politice grave, președintele Goulart vizita, printre alte țări, și Uniunea Sovietică.

Joao Goulart a început discuția spunîndu-ne că își amintește foarte bine de vizita în Uniunea Sovietică, că n-a uitat de cordialitatea cu care a fost primit de oamenii sovietici, de atenția binevoitoare arătată de președintele Consiliului de Miniștri, N. S. Hrușciiov, cu care a avut o convorbire foarte interesantă, utilă. Președintele a subliniat că guvernul brazilian, alcătuit în timpul crizei politice, a sezișat imediat dorința poporului brazilian de a vedea restabilite relațiile diplomatice cu Uniunea Sovietică. Așa se face că deși reluarea acestor relații, a subliniat președintele, urma să aibă loc la șapte luni după rezolvarea crizei politice, ea s-a petrecut în realitate mult mai curînd. E o dovadă a dorinței Braziliei de a avea relații atotcuprinzătoare cu toate țările lumii, de a întretine legături prietenești, avantajoase cu toate statele. Primul ministru Neves și ministrul de Externe, Santiago Dantas, cu care ne-am întilnit în aceeași zi, au dezvoltat ideea președintelui și la fel ca și el ne-au vorbit despre nevoile Braziliei, despre problemele ei economice, despre împrejurarea că Brazilia dorește să stabilească relații comerciale cu un număr cit mai mare de țări.

L-am rugat pe președintele Goulart să scrie cîteva cuvinte de salut pentru cititorii „Izvestiei”. A făcut-o cu plăcere. Luîndu-și rămas bun de la noi, a subliniat încă o dată: „Politică Uniunii Sovietice și a guvernului dv., în frunte cu premierul Hrușciiov,

avînd drept țel coexistența pașnică a țărilor cu sisteme sociale diferite, este o politică înțeleaptă și clarvăzătoare, care și-a cîștigat multe milioane de prieteni. Brazilia este o partizană a acestei politici și va căuta să întretină cu Uniunea Sovietică relații

intemeiate pe egalitate și reciprocitate, care, așa cum nădăjduim, vor depăși limitele strict diplomatice și vor cuprinde multe laturi ale vieții și activității celor două popoare: economice, științifice, culturale și sportive”.

Am zăbovit două zile la Brasilia. Cu oricine am stat de vorbă: deputați, senatori, șoferi de taxi sau salariați ai hotelului — pretutindeni am constatat că orientarea președintelui Goulart și a guvernului brazilian spre relații prietenești cu Uniunea Sovietică se bucură realmente de sprijinul întregului popor. În cursul unei conferințe de presă improvizate, cînd un reporter al unei agenții telegrafice nord-americane ne-a întrebat malițios ce dorește U.R.S.S. din partea Braziliei, i-am răspuns că poporul sovietic dorește fericirea Braziliei, dorește ca cetățenii ei să trăiască mai bine și mai îmbelșugat, să-și construiască nu numai o capitală nouă, ci și o țară nouă. După cit se pare, ziaristului din S.U.A. nu i-a plăcut răspunsul, care nici n-a apărut în presa americană; în schimb ziaristii brazilieni și curioșii care umpleau holul hotelului au aplaudat. Căci ei înțeleg atitudinea poporului sovietic față de toate popoarele lumii.

Capitala Braziliei, cu silueta ei de avion, pare astfel că-și ia startul. De ce mai are nevoie avionul pentru zborul său în viitor?

De motoare puternice, de un echipaj priceput și un itinerar precis, stabilit de ofițerii cu navigația. Nu ne îndoim că Brazilia va lua un start bun în marea ei zbor.

A. Adjubei

AMERICA LATINĂ, 1962

În conștiința poporului sovietic și a întregii lumi, s-a înrădăciuit adânc, imaginea Moscovei ca inimă a Uniunii Sovietice. O inimă ale cărei bătaii se propagă, pe mii de kilometri, pînă sub cerul înghețat al Kamciatkăi și cel însorit al Caucazului, o inimă a cărei căldură se revarsă, generoasă, pe tot cuprinsul țării cu dimensiuni de continent.

Există un element care confirmă strălucit temeinicia acestei imagini și-i conferă, ni se pare, o aureolă poetică. Este vorba de legătura cea mai vie, cea mai de preț pe care o realizează Moscova — inima — cu celelalte părți ale puternicului și mărețului organism al patriei sovietice: legătura prin oameni.

Tineretul moscovit — muncitori, funcționari, elevi, studenți, legați printr-o trăsătură comună: entuziasmul — a răspuns întotdeauna la marile chemări ale vremii. Părăsindu-și de bună voie locuințele, ocupațiile, a străbătut mii de kilometri, pentru a construi Komsomol sk-ul pe Amur și Magnitka, Combinatul metalurgic din Siberia apuseană și hidrocentrala de la Bratsk, pentru a desțeleni pământurile din Kazahstan sau a valorifica bogățiile Extremului Orient, în sfîrșit — pentru a contribui la ridicarea nivelului agriculturii.

Specialiști în toate domeniile au renunțat la condițiile confortabile de viață pe care le oferă metropola, la pozițiile cucerite prin ani de muncă încordată spre a-și aduce experiența valoroasă pretutindeni unde era nevoie: în nisipurile fierbinți ale Kara-Kum-ului, în deșerturile de gheață arctice, pe malurile Pacificului.

Despre cîțiva oameni dintr-aceștia este vorba în rîndurile de față.

Cintă privighetorile

Cine nu știe că pe un teren salin nu crește nimic, că pămîntul îmbibat de sare este un pămînt mort? Astfel de pămînturi se întind pe o porțiune mare în preajma mării Caspice.

Imaginați-vă o stepă pustie și pe toată întinderea ei nici o prezență vie: nici un pom, nici un fir de iarbă, nici o pasăre. Mergi o zi, două, cinci, dar peisajul nu se schimbă. Și dintr-odată — o oază. Meri, peri, vișini, o pădure de argint cu mesteceni zvelți, salcîmi cu floarea bătută și amețitor de parfumat, vegetație tropicală ca la Suhumi, trandafiri, un crin de stejari în care cîntă privighetorile.

Cine a făcut minunea asta în semi-deșertul de sare? Pedologul moscovit Alexei Andreievici Rode și colaboratorii săi, care alcătuiesc colectivul stațiunii experimentale Djanibek a Academiei de Științe a U.R.S.S. Pămîntul salvat de savanții din Moscova de sub milenara tiranie a sării se găsește la hotarul dintre două republici: Kazahstan și R.S.F.S.R. Dar pomii, florile și privighetorile nu-s singurele realizări în raiul de la Djanibek. Minunea cea mare sînt ogoarele pe care vara se coc la soare spice gratuite de grâu și orz, știuleți viguroși de norumb, suprafețele mari cu plante furajere. Și toate acestea pe un pămînt sterp, pe cel mai rebel, cel mai dîșmănos teren salin, împotriva a tot ce e viață...

Minunea de la Djanibek, unde știința a dovedit că grîul, copacii și florile pot înfrunta cu succes sarea și vînturile fierbinți, n-a venit dintr-odată, nu s-a înfăptuit ușor. Ea este rodul unor ani de muncă încordată, de dăruire totală. Ea înseamnă nopți de nesomn, frig, arșiță neîndurătoare, sete, muncă de înaltă cercetare științifică și de muncitor necalificat, boala purtată pe picioare. Da, da. Pedologul Rode, savant de renume mondial, este un om foarte bolnav. Dar niciodată nu și-a îngăduit ca boala să-l împiedice în cercetările lui.

Statiunea de la Djanibek este o adevărată citadelă a științelor înfrățite. Pedologia, silvicultura agronomică, geomorfologia, climatologia, botanica, meteorologia, fiziologia plantelor, zoologia — iată cite discipline științifice și-au dat mina spre a cuceri deșertul de sare.

Experiența de la Djanibek n-are un scop și un interes pur științific. Ea a devenit o problemă de economie națională. Ea pregătește marea acțiune de valorificare a terenurilor sa-

La chemarea P.C.U.S., aceste tinere din Moscova au hotărît să plece la sale.

line, care va pune la dispoziție agriculturii alte întinse suprafețe de pămînt.

Proiectul de diplomă

Autorul lui este inginerul moscovit Valeri Kortunov. Dar mai întîi am dori să spunem cîteva cuvinte despre un alt locuitor al Moscovei, Fiodor Anisimovici Borutto, mentorul lui Valeri.

O imagine poetică și cei care o întrupează

În marea lui practică inginerescă, Fiodor Borutto a bătut multe drumuri sau mai exact, a desebis multe drumuri. Inger mecanic, specialist în instalarea de conducte de gaze, a pătruns în locuri pînă atunci nepătrunse, în pustietăți sălbatice, în taiga — și după cîva timp pe locurile acelea au crescut uzine și orașe, au pornit în lungă lor călătorie arterele de oțel ale conductelor, au apărut canale navigabile și căi ferate.

Borutto a condus primii pași ai lui Valeri prin nisipurile fierbinți ale Kara-Kum-ului, unde practicantul venise să lucreze la construcția conductei de gaz Djarkak-Buhara-Samarkand-Tașkent. Fusese repartizat acolo la cererea lui. Pe care o condiționase în felul următor:

— Plec cu o condiție: să lucrez după aceea la construcția conductei Gazli-Ural.

Pentru proiectul de diplomă, Valeri Kortunov a ales tema: „Construcția conductei Gazli-Ural“.

Așa a început viața moscovitului în condițiile cu totul neobișnuite ale Uzbekistanului.

Știi ce înseamnă acolo „condiții cu totul neobișnuite“? Buze crăpate de arșiță, trupul scaldat într-o baie sărată de sudoare, o sete nedomolită, Fata Morgana... Și mai înseamnă să organizezi munca printre nisipuri mișcătoare, să oprești mișcarea lor, să instalezi conducte peste podișul Ust-Urt, al cărui sol s-a transformat într-un original conglomerat de piatră sau cum să le treci peste foarte largă și capricioasă Amu-Daria. Ceci de probleme pe care specialiștii sovietici le rezolvau pentru prima oară...

Acum Valeri Kortunov conduce lucrările pe șantierul conductei Gazli-Ural (Lungimea—2160 kilometri. Excavatoarele și buldozerele vor strămuta un munte de pămînt de

mărimea Kazbekului — 31 milioane de metri cubi). Apoi, după ce își va fi făcut acolo datoria, va pleca în altă parte unde va croi drum focului albastru.

„A fi! A fi! A fi!“

De mai bine de șase ani durează prietenia dintre colectivul vestitului teatru moscovit „Maiakovski“, condus de marele Ohlopkov, și truditonii pămînturilor trezite la viață din Altai. În fiecare an artiștii străbat mii de kilometri pentru ea să joace în fața prietenilor lor.

Prima dată au venit iarna. Îndată după Anul Nou s-au încărcat în avion, cu pislari, pleduri, termosuri, decururi — și au aterizat la Barnaul. Altaiul i-a primit cu un ger de —40 de grade, dar cu flori vii și căldură în inimi.

Pentru prima oară artiștii au aflat ce înseamnă mirajul în pustiu de zăpadă. O zi au mers pînă să ajungă la clubul colhozului „Rassvet“, unde oamenii, veniți de la mari depărtări ca s-o vadă pe neînfricată Liuba Șevțova și pe Kostea — căpitanul, pe Lev Sverdlin și Maxim Strauh, îi așteptau răbdători. Spectacolul s-a terminat noaptea tîrziu, dar artiștii au putut pleca abia în zori: ea-

menii nu se îndurau să se despartă de ei...

Altă dată, actorii care au cules atîtea aplauze pe scenele mari ale lumii au jucat pe o... basculă! Pe o basculă obișnuită, cu care se cîntăresc chintalele și tonele de grîu recoltate de pe pămîntul Altaiului. De acolo a răsunat răscolitorul monolog hamletian: „A fi sau a nu fi?“

În jur respira stepa necuprinsă, luminată de farurile combinelor și reflectoarelor. Era în toiul secerișului și oamenii, înnegriți de soare și de praf, care n-aveau cînd se odihni, ascultau cu răsuflarea oprită.

„Totul părea că răspunde la întrebarea veche de cînd lumea a lui Hamlet: „A fi! A fi! A fi!“ — notează M. Pugaciovă, una din acțiunile teatrului.

Odată, după un turneu într-o teamnă ploioasă care stricase multe socoteli plugurilor harnice din Altai, spectatori au mulțumit artiștilor cu cuvintele: „Ne-ați adus soarele!“

Căci așa cum au nevoie de soarele de pe cer, care le coace grîncele pe pămînturile trezite la viață, oamenii aceștia au nevoie și de soarele artei, strălucit reprezentate de colectivul teatrului „Maiakovski“ din Moscova.

Iulia Scutaru

CREION • CREION • CREION

Întîlniri la Oțelul Roșu

Am mai fost la Oțelul Roșu în cîteva rînduri. Și întotdeauna am impresia că mă găsesc în fața unui oraș nou, în care n-am mai călcat nici-odată. Blocurile construite de curînd, magazinele noi din centru și însăși uzina, unde s-ar putea spune că bate inima orașului, se dezvoltă în ritmul avîntat al luptei pentru desăvîrșirea construcției socialiste. Oamenii s-au obișnuit să obțină succese importante sporindu-și eforturile spre a da patriei mai mult oțel, mai multe laminate. Alături de prim topitorul Ion Gaspar a apărut linăru Petru Moinea, care a absolvit de eurănd școala profesională; într-una din secțiile de laminare maistrul Ernest. Ani i-a crescut pe frații Stanimirescu. Iar acum și acești tineri își aduc aportul la realizările uzinei.

Mășinile care au venit din Uniunea Sovietică la Oțelul Roșu i-au ajutat pe muncitori să sporească producția, să lucreze în condiții mai bune.

În săptămîna petrecută la Oțelul Roșu am avut două întîlniri cu muncitorii și cu tinerii din uzină și din scolile orașului, entuziaști prieteni ai Uniunii Sovietice.

Prima întîlnire, Consiliul orășenesc A.R.L.U.S. a organizat-o la clubul muncitoresc. Aci, în fața muncitorilor, am vorbit despre morala nouă a constructorilor comunismului. Am constatat un remarcabil interes din partea muncitorilor față de problemele etice care se pun astăzi în Uniunea Sovietică, față de uriașa și rodnică muncă de educație desfășurată de Partidul Comunist al Uniunii Sovietice pentru formarea conștiinței comuniste a oamenilor sovietici.

La a doua întîlnire, organizată în sala „1 Mai“, au participat elevii de la școala medie și de la școala profesională din Oțelul Roșu. Am citit poezii inspirale dintr-o călătorie făcută în Uniunea Sovietică. Tineretului de azi îi place poezia, care se potrivește cu elanul său sulețesc, de aceea în sală a domnit în tot timpul întîlnirii o căldură însușitoare. După ce am coborît de pe scenă, tinerii m-au înconjurat rugîndu-mă să le povestesc despre cele văzute în Uniunea Sovietică. Se interesau mai ales de viața tineretului din U.R.S.S. Am aflat de la ei că o seamă de elevi din Oțelul Roșu sînt în corespondență cu tineri din Uniunea Sovietică.

Și tinerii m-au invitat să mai vin la Oțelul Roșu să le vorbesc despre marile înfăptuiri ale oamenilor sovietici, despre realizările literaturii sovietice. Firește, le-am primit invitația și voi căuta să mă țin de promisiune.

Al. Jeleleanu

CREION • CREION • CREION

meridiane sovietice

HORIA LOVINESCU

O AVALANȘĂ DE IMPRESII

Moscova 1962

Avionul „IL-18” care leagă Bucureștiul de Moscova în trei ore de zbor propriu-zis, la 8.000 de metri înălțime și deasupra norilor care ne ascund pînă și chipul geometrizat al pămîntului, face ca imaginea capitalei sovietice să se înfruntă imediat, ca o secvență cinematografică, imaginii de-abia părăsite a Bucureștiului. Tehnica modernă care îngăduie nu numai savantului și filozofului, ci și ultimului muritor să jongleze empiric cu timpul și spațiul, este un miracol de care numai oameni fără imaginație se pot blaza.

Personal, găsesc șocului aproape fulgurant în conștiință a două relații despărțite prin sute și sute de kilometri, o Savoare și o valoare revelatorie care compensează din belșug bogăția anecdotică a călătoriei în diligență și comoditatea adaptării treptate. Ca să nu mai vorbim de faptul că o călătorie într-un avion rapid nu te lasă să îmbătrânești și că pe aerodromul moscovit coboară, aproape nemodificat, același individ care s-a imbarcat pe aerodromul bucureștean. Minunea acestei ubicuități care ținea altă dată de fantezia teologică face din călătorul modern un martor inegalabil al timpului său. E firesc deci ca la capătul unui asemenea drum, care te transformă și pe tine însuși într-un soi de bolid analog avionului, contactul bruscat cu marea capitală prietenă să se manifeste sub forma unei avalanșe violente de impresii puternice, a unui adevărat asalt de senzații. Cînd coborâm din avion, m-am simțit ca înotătorul care, calculîndu-și greșit rezerva de aer, a plonjat prea adînc și dă disperat din mîini să iasă la suprafață. Zgomotul motoarelor, șuierul TU-urilor care din toate colțurile lumii vin să-și încheie cereasca parabolă pe pistele nesfîrșite, furnicarul de oameni, figurile lor diferite, vocabulele străine, tumultul surd, de ocean, al orașului în depărtare, readerea la concretul pămîntean după trei ore de abstragere, totul contribuie la senzația de descumpănire și debusolare pe care n-o pot stăpîni decît atunci cînd izbutesc, în sfîrșit, să găsesc niște puncte de reper și sprijin: surisul reconfortant al gazdelor, cordiala lor stringere de mînă, iată că recunosc în depărtare și siluetele clădirilor înalte, iată și uluitoarele magistrale, iată statuia lui Maiakovski, iată strada Gorki! Totul e în ordine, de data asta am aterizat cu adevărat și dacă pulsația gigantică a orașului și alunecarea vertiginosă a clădirilor pe lângă geamurile automobilului continuă să-mi dea o plăcută amețelală, mă simt totuși adaptat și adoptat. Bine te-am găsit, Moscova!

De altfel gazdele noastre, dramaturgii sovietici, au făcut tot ce este cu putință pentru ca din prima zi să intrăm din plin în intimitatea lumii teatrale pe calea relațiilor directe și neprotocolare. La masa de la hotelul „Pekin”, fiecare din noi este flancat de o personalitate notorie în viața teatrului sovietic și surprind la o masă alăturată doi tineri care-și fac semne, plimbîndu-și privirile de la Salinski la Arbuzov și de la Stein la Pimenov. Admirabilele noastre interprete de-abia prindesc să facă față conversației care s-a încins ca un foc zdravăn. Cunoaștem bine opera acestor scriitori, îi cunoaștem și pe ei personal din călătoriile anterioare sau din vizitele lor la noi. Pieseile noastre, ale celor care alcătuiesc delegația, au fost sau sînt reprezentate pe scenele sovietice, așa încît stinghereala și formalismul n-au paralizat nici o clipă, cu privirea lor înghețată, relațiile dintre noi. Dimpotrivă, de la bun început res-

pectul pentru meseria pe care o facem noi, curiozitatea și simpatia intelectuală, amintirile, proiectele de viitor au dat primei noastre întâlniri cu dramaturgii și criticii sovietici nota de înaltă prietenie și de efort solidar pentru o mai bună cunoaștere reciprocă, care a caracterizat apoi toate raporturile cu oamenii sovietici de teatru în timpul vizitei noastre. S-ar părea că deviza aleasă de gazde a fost „utile dulci”, căci în aceeași seară participam la o masă oferită de două teatre (Teatrul Armatei și Mossoviet) dramaturgului Stok pentru a-i sărbători comitent cele 100 de reprezentații cu „Piața Ancorei” și premiera „Prospectul Leningrad”. E un prilej neașteptat de a strînge mîinile lui Zavadski, lui Șaps, lui Mordvinov și ale altor actori care au fermecat atât de mult publicul nostru. Fiecare dintre ei își mai aduce aminte cite un cuvînt romînesc și ține să ni-l rostescă în chip de ofrandă prietenească. Ce e nou în teatrul romînesc, ce a mai realizat cutare regizor sau actor, ce se scrie, ce se joacă — întrebările se succed ca un tir rapid și de-abia izbutim să răspundem și... să întrebăm și noi. Căci curiozitatea ne este și mai avidă.

A două zi dimineață ne dăm seama cu satisfacție că ziua festivă de ieri a însemnat de fapt o zi de muncă rodnică pe linia activității delegației noastre. Am stabilit niște puncte cardinale, sîntem în posesia unui adevărat bagaj de informații teatrale inedite, ne-am găsit niște călăuze pline de solitudine și căldură, așa încît ne putem începe programul de lucru ca oameni avizați.

Și zilele se succed continuînd să imperechieze utilul cu plăcutul. Cunoaștem noi dramaturgi, pe Voronkov, pe Șatrov, pe Sofronov, pe Druță, pe Mdivani, critici de prestigiu ca Surkov, înom cunosțința cu actori ca Borisova, Grițenko, Iakovlev sau aplaudăm pentru prima oară creațiile magistrale ale unei Dobrjanskaia ori Makarova. Vizităm muzee, rătăcim la întimplare pe străzi, depunem o floare simbolică la mormîntul lui Cehov și zilele ni se par neîngăduit de mici. Schimburile de păreri organizate la Uniunea Scriitorilor sau continuate în întâlniri aproape zilnice cu dramaturgii și criticii de abia izbutesc să ordoneze cit de cit fluxul mereu împospătat de impresii și opinii. Și, în oarecare măsură, trăind în lumea de miraj a teatrului și sub fascinația atât de personală și puternică a Moscovei — divagăm. Divagăm romantic și literar, confundînd uneori realitatea istorică cu ficțiunea artistică și acordăm acesteia primatul. La Uniunea Scriitorilor aflăm că instituția e instalată în casa care a servit de model lui Tolstoi pentru casa Rostovilor din „Război și pace”. E de ajuns pentru ca numele real al cneazului care a fost stăpînul casei să nu ne mai intereseze, să ni se pară el o ficțiune și să începem să ne întrebăm cu curiozitate febrilă și deloc jucată la ce fereastră îl aștepta Natașa pe Bolkonski. Sau pe ce ușă a încercat să fugă, cînd, în exaltarea ei adolescentă, era

gata să-l urmeze pe frumosul și imbecilul Kuragin.

Un singur lucru ne dezolează: neputința materială de a vedea mai multe spectacole. Cîteodată alegerea ne pune în dileme hamletiene, iar alteleori un spectacol programat pentru o dată ce depășește termenul șederii noastre ne lasă în inimă un jînd, care nici azi nu-i vindecă. Scăpăm „Medeea”, „Umbra” lui Șvart, scăpăm... dar mai bine să nu cultiv regretele. De altfel, compensațiile au fost generoase. Semnalez doar una dintre ele: „Casa mare” de I. Druță la Teatrul Armatei, pentru marea bucurie artistică pe care ne-a dat-o. De altfel, asupra spectacolelor voi avea prilejul să revin cu alte ocazii.

Și iată-ne în ajunul plecării spre Leningrad. Scriu fraza aceasta și febra călătoriei, așteptarea nerăbdătoare, se refac în tacte în spiritul meu, într-atît sînt de pătimaș îndrăgostit de orașul acesta fără pereche. Despre Leningrad însă, într-un număr viitor, poate.

VALERIU RÎPEANU

Cuvintele sună cumva sec și nu pot cuprinde în alăturarea lor gama de sentimente pe care o străbate acel care, parafrazînd o fericită expresie a maestrului Arghezi, pătrunde pentru prima dată într-un univers de miracole. Aș spune uimire dacă pentru noi teatrul sovietic ar fi ceva necunoscut, despre care am aflat numai unele elemente din cărți sau din articole de ziar. Dar de-a lungul anilor teatrul sovietic ni s-a înfrîntat aici la București prin cîteva din cele mai reprezentative instituții ale sale, încît eram oarecum familiarizați cu arta regizorală și interpretativă a unui teatru de-ndelungate și temeinice tradiții. Și totuși, asistînd aproape seară de seară la spectacolele moscovite sau de la Leningrad, am avut ciar conștiința faptului că un teatru poate fi înțeles pe deplin, cu adevărat, numai în ambianța firească, în mediul obișnuit al vieții sale de fiecare zi. Numai urmărind această fuziune firească dintre publicul sovietic, un pasionat al teatrului, și actorii poți explica și înțelege multe din trăsăturile actuale ale artei dramatice sovietice. Publicul își prețuiește actorii iar aceștia știu să-l respecte. Această atitudine duce la exigență, la o înțelegere superioară a rostului artei. Sentimentele spectatorilor moscoviți față de actorii preferați nu sînt deloc reticente. Prima apariție pe scenă într-un anume spectacol a lui Mordvinov sau Plotnikov, a unor actori mai tineri ca Iulia Borisova sau Iakovlev este salutăată cu aplauze entuziaste.

Dar actorul privește această spontană manifestare de simpatie nu numai ca expresia dragostei pe care cîteva sute de oameni și-o arată într-o seară ci mai ales drept o obligație din partea sa de a demonstra maximum de exigență profesională. Ceea ce se și întimplă. Pentru că nici un moment toți acești actori ca și ceilalți colegi ai lor pe care i-am văzut în acest rîstimp nu coboară nivelul interpretării, bazați pe credi-

Mergem la Uzina de-urină mare uzină a Uniunii Sovietice văd înainte o imensă clădire nu am ajuns încă. Contem dreapta bulevardului, un șir de frumose, de la-a căci un covor gros, o peluza

„Dar ce s-a întimplat de toarce? Vom fi greșit drum se oprește și călăuză noi unei clădiri simple și moderne ca o casă oarecare. Aici țovarășul Karpov, un om scund, cu o față adînc într-un granit dur. Nu a fost înțelegătoare, siguranță dăgură pe care am studiat-a vorbit. Un om de acțiune împrejurare ce vrea și o care intuieste cu simț sigur ce ne-a spus cuvintele cu schițat programul pe care neastre, întrebîndu-ne apoi să știm sau să vedem și o este ce și o lună, și un ocupă o suprafață de 36

Noi am scos fiecare ca stăm cu ele pe masă, ezităm ne-a înțeles sfiala și rezolvă spusă de la început: „Toate poate scrie. Nici un secret

Ne-am dat atunci seama se bucură în Uniunea Sovietică ca un reflex, și noi, ca simțit puternic un sentiment acest sentiment, uzina răsforță a noastră, a tuturor fiecare cuvînt care-i arăta ea ei uriașă.

Aveam convingerea că fond, e compus din ineluridică prea mari probleme poate da loc la prea mare pare-se, nu e, nici în mîradoxal să spui: cu cît poate fi mai variat. Că uzina fabrică peste 1500 Astfel, fabrică rulmenți doar de 29 de milimetri de grame. Microscopice Dar fabrică în același diametru de 2 metri și jumătate.

Se cunoaște imensa sovietice. Mîntea mea și complexitatea lume aparte de care nu pîi nu-și poate închipurile fabricate în compo menți — de la bicicletă de la ceasornic de dar tralei de pe Volga.

Am cunoscut un eveniment cu

T

tuțel nelimitat pe care îl a una din primele impresi vizionarea spectacolelor de pildă, la cîteva comarțial de Sofronov, de Smirnova și Kreindloseau întreg arsenalul genului respectiv. Ni comicul de situație difert, dincolo de necesi anumite trăsături și cole. Chiar atunci cî groașe un defect pin pune cu mai multă p loacele artistice nu gratuită, în sarjă iefti consistență. Nimic „cirtige”, din adausur ani nu întilnești pe s Reliefarea unor trăs cu sobrietate de mijlc gust și o aleasă etic ceul semnat de spect cînd aplaudă actorul înceapă a juca în s dește a avea acoperi cului înseamnă nu n la exigență. Și actori De aceea seară de s din stal și loji cu ac dragoste. De aici ma cințe de aceeași imp tică. Am vrea să ne lelur. Nu tot ce ar Leningrad se prezen la primele spectacol kov după „Vasili Ti reprezenta la Mosso piesa lui Volodin” Teatrul Gorki din I

O uzină automatizată

Uzina aceasta fabrică pentru toate, și pentru întreaga Uniune Sovietică. Și mai mult chiar. Ea exportă în țările lagărului socialist, ca și în Orientul mijlociu, în Africa, în America de Sud.

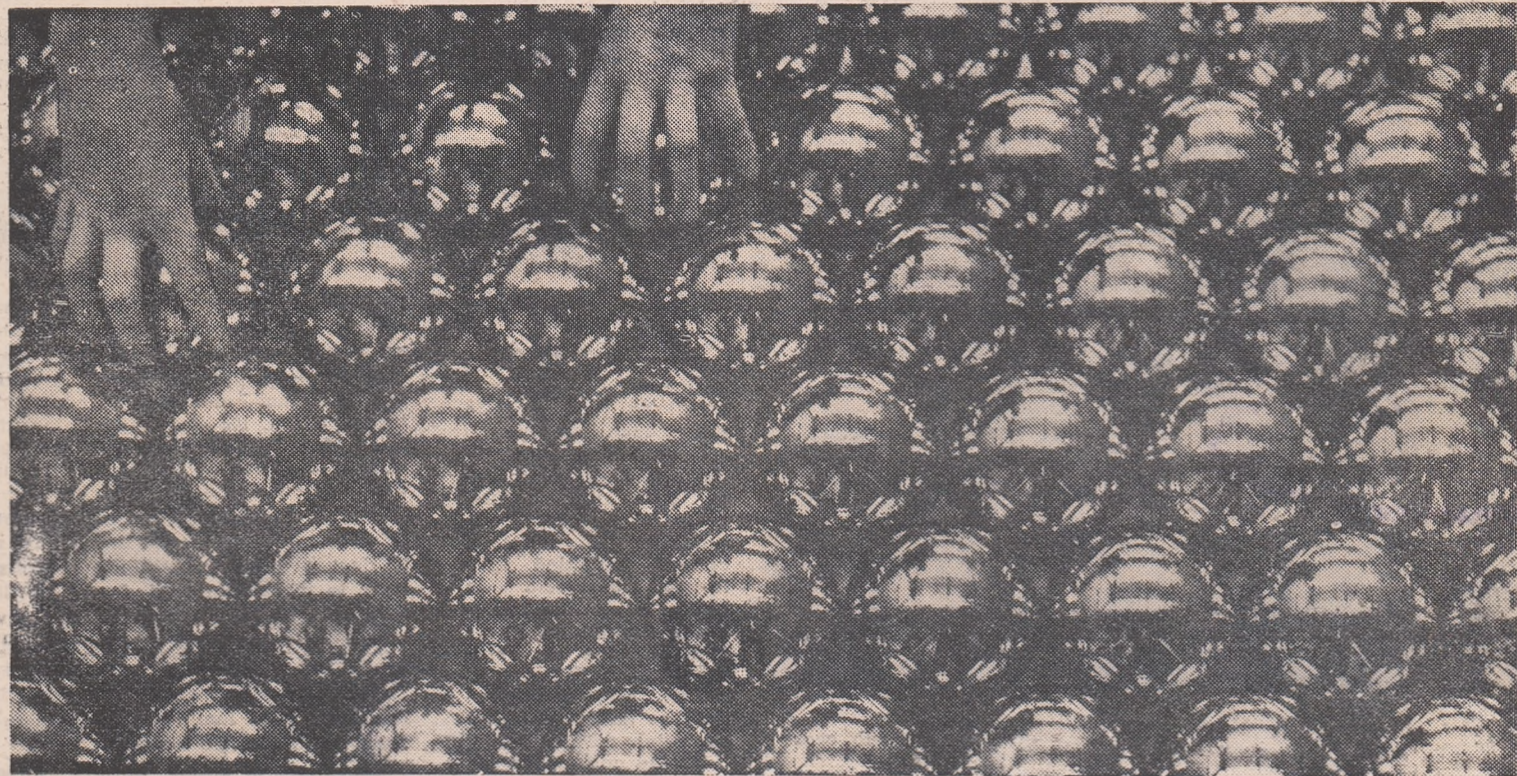
Poftim de vizitează în două-trei ore o asemenea fabrică, sau să-ți faci cu ochii o idee cât de vagă de proporțiile ei! Și totuși, vizita aceasta mi-a folosit să-mi dau seama de capacitatea

dere producția ei. Nu trebuie uitat însă că tot procesul tehnologic e automatizat. Altfel, cine știe câte sute de mii de muncitori ar fi necesari pentru a asigura aceeași producție. De doi ani și jumătate uzina a trecut la 41 ore pe săptămână, având și sectoare cu 36 de ore de muncă săptămânal.

O uzină sovietică, o uzină în socialism nu e numai un loc de producție, un proces de mun-

talitatea ei, — că am fost într-un nucleu al lumii viitoare, că venind aici am făcut o călătorie în viitor. Viața socială a uzinei e o parte din viața socială a Uniunii. O parte organică cu aceeași structură, cu aceleași țesuturi, cu același metabolism.

Uzina își are școala ei medie, pentru tineret și copiii muncitorilor ei. Are și o școală profesională de specialitate ce-i aparține. În ea

Bile pentru rulmenți

scrișă a unei uzine sovietice. Am văzut ceva din ruajul unui colos. După ce am văzut ceva, o roțiță, un șurub din el, îl pot mai ușor reconstitui, cu rațiunea și cu închipuirea. Pot spune deci azi că am o idee despre una din cele mai mari uzine din Europa.

Lucrează în uzina aceasta 10.000 de muncitori. Nu pare o cifră exagerată dacă ai în ve-

că, independent de viața muncitorilor și de educarea lor, de creșterea nivelului material și moral. Ci e o societate omenească organizată, în care om și producție sînt interesați deopotrivă și cer aceeași permanentă grijă.

Pot spune așa dar că am fost și am cunoscut lumea uzinei de rulmenți, cu problemele ei, cu organizarea ei socială, cu preocupările și men-

funcționează filiala unui institut special de mecanizare și automatizare. Are o școală profesională de calificare pentru absolvenții a zece clase, se țin permanent în uzină cursuri speciale de perfecționare.

— Fiecare al treilea muncitor învață ceva, — ne spune tovarășul Karpov și, cu tot caracterul său sobru, de data aceasta, cu mindrie. Și adaugă: — Peste 50% din muncitori au școală medie și superioară.

Azi, cînd adîncesc aceste date, îmi dau seama mai bine de drumul care duce la ștergerea diferenței dintre intelectuali și muncitori, dintre munca manuală și cea intelectuală. Munca lucrătorului de la uzina aceasta, care are o școală secundară, este neapărat o muncă intelectuală, căci un asemenea om pune în chip firesc în munca lui o perpetuă preocupare de perfecționare, de inovație, o superioară preocupare spirituală, o conștiință mereu prezentă.

În uzină există și un cabinet de informație tehnică, o universitate de cultură, de perfecționare tehnică, de marxism etc., care funcționează din septembrie pînă în mai în fiecare an.

Uzina are, în însăși structura ei, o seamă de alte instituții: o casă de cultură cu cercuri în toate domeniile de artă, în care activează peste 1000 de amatori. 50% din muncitori fiind tineri, organizațiile sportive au luat proporții impresionante. Din cei 10.000 de muncitori cît are uzina, 4000 sînt sportivi. Uzina are un stadion propriu, o bază de schi, de înot, de gimnastică. Are doar numai ea, 40 de echipe de fotbal.

Vrednicia unui individ constituie o însușire ce-și află loc în manifestări. Ea e structurală, ca și educația odată căpătată. Acești muncitori dornici de învățatură și atît de sportivi, tot el țin steagul producției de zece ani, înclistați de nu li-l poate smulge nimeni. În aceste condiții uzina e foarte rentabilă.

Aflăm apoi lucruri care ne interesează mai deaproape și care ne dau un sentiment, nu știu cum, de rudenie cu această uzină. Uzina e membru colectiv al Asociației de prietenie sovieto-romine, corespunzătoare A.R.L.U.S.-ului nostru. Sîntem deci între prieteni buni și vechi, care ne cunosc bine, care ne iubesc. Ingineri, tehnicieni de specialitate din țara noastră fac practică aici. Vestea aceasta ne luminează fețele, ne dă o voioșie sprintenă și sinceră. Așadar, tovarășul Karpov nu e străin de viața poporului nostru. Aici, în uzina asta, e ceva din patria noastră.

Cînd ne-am despărțit, tovarășul Karpov ne-a înmînat fiecăruia cîte o cutiuță cu o insignă a uzinei. Ca amintire. E unul din semnele care declanșează deodată, ca într-o minunată automatizare omenească o lume întreagă de amintiri. Cele scrise aci, mai sus, sînt cîteva privești dintr-o asemenea lume.

(Fragment dintr-un volum în pregătire)

doză săptămîni teatrul sovietic „la el acasă”. Cam așa s-ar putea exprima, fără inflorituri stilistice, noționant pe care l-am trăit în primele cincisprezece zile ale lunii martie.

Teatrul sovietic la el acasă

cul. Este, cred, am cules-o din te. Am asistat, căutăreasa s-a ație nestirbită” care autorii folloace specifice torii nu duceau imita cerută de pune în lumină împrejurări ridi- trebuie să în- stură pentru a-l a evidentă, mij- ză în comicărie oară, lipsită de ale și prăfuitele vizate de ani și relor sovietice. ce se realizează e, denotînd bun mală. De aceea un în alb atunci fe ca acesta să ectivă se dove- Prețuirea publi- ce ci și chemare stie acest lucru. ounde oamenilor et și cu aceeași eă unele conse- ucativă și artis- finuta spectaco- Moscova sau eră sau se afla areea lui Voron- Tvardovski se u a 53-a oară, finea afișul la e trei stagiuni,

piesa lui Ion Druță „Casa mare” împlinea un an de la primul spectacol etc. Dacă n-am fi fost la curent cu evoluția dramaturgiei sovietice am fi crezut însă, că în fiecare seară vedeam o premieră. Noțiunea de spectacol „degradat”, „învechit”, „prăfuit” nu cred că există în vocabularul teatrului sovietic. Spectacolul își păstrează prin toate elementele lui — interpretare, regie, decor — prospețimea, autenticitatea și vibrația premierei. Este unul din rosturile teatrului, pe care l-am întîlnit întruchipat în cel mai înalt grad în fiecare din cele zece spectacole vizionate la Moscova și Leningrad. De aici deci și stîma adîncă pe care spectatorul o poartă artistului, teatrului în general. Pentru că în Uniunea Sovietică teatrul a devenit cu adevărat o artă care a cucerit simpatia cea mai adîncă a masei. Este destul să privești sălile în permanență pline, să-ți arunci ochii de la fereastra hotelului și să vezi zeci de oameni așteptîndu-și în ordine rîndul pentru a-și procura bilete de teatru, să citești la intrarea fiecărei săli inscripția „astă seară nu mai sînt bilete”, să te oprești o clipă în jurul chioșcurilor speciale pentru difuzarea biletelor instalate pe străzile Moscovei și Leningradului și simți ce înseamnă teatrul în viața de fiecare zi a omului sovietic.

Cauzele? Sînt multe și într-un singur articol nu le putem elucida. Am căutat să schițăm mai sus rezultatele acestui proces de osmoză spirituală public-actor. Am vrea să ne oprim în continuare asupra unui alt aspect care ni s-a părut de deosebire interesant. Mă refer anume la varietatea repertoriului și la modul de alcătuire a lui. Teatrele pornesc de la o situație reală: cerințele publicului sînt multiple. Spectatorul asistă cu interes la dramatica dezbateră morală din piesa lui Stein „Oceanul”, se regăsește în eroii „Prospectului Leningrad” de Stok, lu-

crare inspirată din viața de fiecare zi a unei familii sovietice, aplaudă entuziast un spectacol eroic cu „Vasili Tiorkin” sau comedia „Bucătăreasa s-a măritat” a lui Sofronov. De toate aceste împrejurări autorii și teatrele sovietice țin seama, oferind publicului un repertoriu din care el își poate alege pentru seara respectivă piesa care îl interesează cu precădere și care corespunde stării sale sufletești. Nu-i disprețuit nici vodevilul, nici comedia vioaie, spumoasă. Chiar și modalitățile de prezentare ale spectacolelor țin seama de acest fapt. Prezența muzicii în desfășurarea acțiunii este uneori foarte însemnată. Compozitori ca Mokrousov sau Soloviov-Sedoi însoțesc cu o inspirată partitură comedii sau spectacole cu temă eroică, făcînd din textul muzical nu o ilustrație oarecare, greoaie, greu inteligibilă ci un element dinamic care comunică spectatorului anume idei și sentimente. Dansul, și el prezent nu o dată în spectacolele pe care le-am văzut, pierde rolul de simplu divertisment și devine o formă de manifestare a bucuriei populare integrată parcă perfect textului.

Orientarea repertoriului și formula multor piese caută deci să evite monotonia, să ofere publicului o varietate de piese din care să nu lipsească nici un gen, nici o specie artistică. Dar toate acestea cu grija de a nu cădea nici o dată în unilateralitate, de a nu pierde din vedere rolul educativ al teatrului.

Cu aceste considerații abia ne-am apropiat însă, de fondul problemei și anume peisajul de astăzi al dramaturgiei sovietice. Ne luăm îngăduința să dezbaterem această problemă într-un articol viitor.

O. Vereinski :

Revedere sub ceas

La 2 mai, pe inserat, am intrat în clădirea Cancelariei imperiale. Soarele asfincea, îngemănându-și văpaia galbenă, proiectată pe jumătate de cer, cu vilvătăia incendiilor din Berlin.

Mașina noastră răzbătuse greu printre baricade, dărâmaturi și pilni de obuze, iar pe alocuri trebuise s-o împingem chiar. În cele din urmă ajunsesem la clădirea cenușie, lungă, enormă.

— Era noua Căminerie imperială a lui Hitler — fostul sediu al guvernului german — statul major al hitleriştilor în timpul luptelor pentru Berlin.

Și în minte mi-a venit atunci o comparație sugerată de o imagine ce n-avea nimic comun cu privelistea orașului distrus. Clădirea Cămineriei imperiale îmi amintea de un iceberg, dar nu de gheață, ci de beton, întunecat și murdar. Cea mai mare parte a icebergului de beton era ascunsă vederii, camuflându-și cele șapte etaje subterane care coborau adânc în pământ.

În ziua aceea, în jurul Cămineriei imperiale casele erau cuprinse de flăcări iar înăuntru gemeau răniții; în multe încăperi mobilierul ardea mocnit sau cu flacăra vie, iar etajele subterane mai exhalau încă rotocoale de fum și aburi asfixianți.

Ca să spun drept, mi-era teamă să cobor în subterană. Nimeni n-avea chef să moară în ziua capitulării Berlinului! Din ungherele întunecoase, puteau oricând să tragă sau să se năpustească asupra-ne bandiți hitlerişti și pînă să ne dezmeticim noi ei să dispară undeva în labirintul încăperilor pe jumătate distruse, pline de fum și de miasme care ne puteau asfixia ușor.

Cu toate acestea am hotărît să vedem tot ce se putea vedea în clădirea arzîndă. Doream să fim acolo printre cei dinți. Simțeam că într-o lună-două clădirea avea să devină pentru toți străinii sosită la Berlin una din principalele atracții ale orașului, la fel ca Reichstag-ul sau ca bulevardul Unter-den-Linden, cu poarta Brandenburg.

Am rătăcit multă vreme, croindu-ne drum spre cabinetul lui Hitler. Voiam să-l pătrundem în intimitate, să-l vedem cadavrul, atrași de curiozitate și de sentimentul complex și puternic al învingătorului.

Și, trebuie să recunosc, era în noi și o străveche slăbiciune omenească, i-aș zice vanitate, îndreptățită în acele zile de dorința de a așă în cabinetul lui Hitler vreun obiect pe care să-l păstrăm ca amintire a luptelor pentru Berlin, pe care să-l arătăm mai târziu copiilor și nepoților.

Culoarul lung care ducea spre cabinetul lui Hitler era pe jumătate distrus. Ferestrele erau bătute în scinduri și pe alocuri astupate cu cărți din biblioteca personală a Führerului. Multe dintre ele erau daruri făcute lui Hitler, cu dedicația: „Führerului drag“; pe un raft zăceau împrăștiate câteva exemplare din „Mein Kampf“, făcute ferelnite și călcate în picioare.

Deasupra unui morman de cărți zăcea un cada-

vru, care de departe, semăna cu Hitler. Dar nu era Hitler, ci un alter-ego al lui. Pe coridoarele Cămineriei imperiale erau șase asemenea dubluri. Cadavrele lor erau menite să-l inducă în eroare pe soldații noștri, care îl căutau pe Hitler viu sau mort. Dublurile au fost impușcate după moartea Führerului din ordinul lui. Hitler continua să ucidă chiar după moarte!

Nu era deloc ușor să te strecoari spre cabinetul lui. Dușumeaua culoarului era găurită, din tavan atârnau grinzi de beton iar coastele metalice ale planșeului își arătau goliciunea. A trebuit să ocolim prin birourile secretarilor și miniștrilor hitlerişti.

după cîteva zile, cu prilejul arestării SS-iștilor care arseseră cadavrele lui Hitler și ai Evei Braun. Cuprinși de teamă, călăii se grăbiseră. Stropit cu gaz, cadavrul lui Hitler ardea încet, dar bubuitul tunurilor rusești răsuna tot mai puternic.

La 2 mai am văzut multe cadavre în această grădină, poreclită de germani „grădina sinucigașilor“. Consilierii intimi ai lui Hitler ieșiseră din bunkerul lor subteran în grădină ca să respire aer proaspăt, înainte de a-și lipi revolverul de timplă.

În această grădină, aproape sub fiecare arbust, zăcea un sinucigaș. Dar vegetația, deși rănită de schije, aspira către lumină și soarele de primăvară. Căci în zilele acelea de mai, pămîntul se trezea la viață și în „grădina sinucigașilor“. Și acolo înfloreau acum liliacul. Viața lua locul morții. Și era firesc să fie așa. Normal! — cum ziceau soldații noștri.

În aceeași zi, în curtea Cămineriei imperiale, am văzut și cadavrul pîrlit al lui Goebbels. SS-iștii nu apucaseră să-l îngroape. Căci Goebbels își tot aminase sinuciderea, iar bunkerul lui era mai jos decît al altora și fusese nevoie de mai mult timp spre a-l scoate afară.

Goebbels își otrăvise copiii: băieții și fetele de diferite vârste. Acum, cadavrul lui pe jumătate ars, zăcea în fața noastră. De jur-împrejur, pămîntul era negru ca imbibat cu păcură ori cu benzină.

PAGINI

DE LITERATURĂ MEMORIALISTICĂ

Cabinetul, o încăpere dreptunghiulară mare, cu ferestre înalte și un cămin într-un colț, era sîrtecat de bombe. Tavanul se prăbușise în cîteva locuri.

E de mirare cum rămăseseră intacte aproape toate brațele lămpilor de pe pereții cabinetului. De altfel și centrala electrică subterană, conducta de apă și centrul de radioficare funcționau normal. În timp ce berlinezii trăiau fără apă și lumină, oligarhia hitleristă se instalase cu tot confortul.

Intr-un colț, pe jos, se afla un glob mare, sfîrșit. De obicei globul stătea pe un suport masiv, lângă birou. Aici își făurera Hitler planurile însemnînd pe glob itinerariile atacurilor sale tîlhărești. Globul se rotea ușor și Hitler via la dominația mondială.

Acum, globul zăcea pe dușumea și avea pe el urmele unor lovituri de cizme. Să fi fost, oare, cizmele unui SS-ist deznădăjduit care, în clipa dinaintea morții, îl blestemase pe Hitler? Ori, mai de-

I-am văzut craniul prelung, de maimuță, care-l caracteriza, picioarele-i scurte și ghețele cu plăchuri roșii, de aramă, la tocuri.

Și mi-am amintit atunci de o fotografie întîlnită într-un album care glorifica căpeteniile celui de-al treilea Reich. Goebbels era fotografiat în mijlocul numeroasei lui familii. În jurul părinților erau cîteva fete, frumoase îmbrăcate, cu funde în păr și un băiat cu o frunte severă.

...Hans Fritsche, secretarul de stat al Ministerului Propagandei, arestat în aceeași zi, ne-a povestit despre ultima consfătuire organizată de Goebbels, în dimineața zilei de 21 aprilie 1944.

În sala pe jumătate distrusă a unui fost cinematograful se adunaseră aproape cinci mii de funcționari ai ministerului minciunii și dezinformării. Lumina electrică nu mai funcționa și în sală pîlpăiau doar niște lumînări. Pentru Goebbels se aduseseră un fotoliu, pe scenă.

Îmbrăcat în haine cernite acesta măsurase scena, șontic-șontic, și se infundase în fotoliu, mult prea mare pentru el.

Despre ce a vorbit atunci Goebbels? N-a mai dat sfaturi, nu i-a mai învățat pe gazetărașii lui cum să-i înșele pe germani. Nu! Ci, turbat de furie, a blestemat poporul care-și „trădase conducătorii“, a înfierat armata care în Răsărit se retrăsese și se predase în Apus.

— Ce poți să faci cu un popor ai cărui bărbați nu mai vor să lupte și ale cărui femei sînt neputincioase? — a schelălăit isteric Goebbels. Și iar i-a blestemat pe germani care, chipurile, își aleseseră liber destinul atunci cînd incredințaseră puterea nazistilor.

Acesta a fost cuvîntul de adio al ober-mincinosului Goebbels pentru subalternii lui, echivalînd cu recunoașterea falimentului definitiv și prăbușirea celui de-al treilea Reich.

Insoțit de murmurul surd al funcționarilor nazisti buimăciți de groază, Goebbels a pornit apoi spre ușă dar s-a mai întors o dată și și-a strîmbat gura într-un rictus cinic. După care a trîntit ușa cu zgomot.

„Dacă o să fim vreodată nevoiți să plecăm, o să trîntim ușa cu zgomot“ — făgăduise sumbru Goebbels, într-o cuvîntare de a lui.

Și iată, acum trîntise zgomotos ușa și se refugiasse, din sala cinematografului, în bunkerul mai sigur al Cămineriei imperiale. Pe cine înfricoșase, însă, zgomotul ușii trîntite? Numai pe Goebbels.

În românește de
P. GRANEA și A. VLAD

ANATOLI
MEDNIKOV

caiet berlinez

grabă, cizmele vreunui soldat sovietic care se înverșunase împotriva uriașului glob?

Hitler învățase globul cu ușurință, dar acum din acesta nu mai rămăseseră decît cioburi, iar cadavrul fostului stăpîn zăcea pe undeva aproape, într-o groapă de obuz.

Groapa lui Hitler a fost săpată de o bombă, în curtea Cămineriei imperiale, printre specii rare de arbori și arbuști. Stîrvul a fost descoperit abia

cu zgomot“ — făgăduise sumbru Goebbels, într-o cuvîntare de a lui.

Și iată, acum trîntise zgomotos ușa și se refugiasse, din sala cinematografului, în bunkerul mai sigur al Cămineriei imperiale. Pe cine înfricoșase, însă, zgomotul ușii trîntite? Numai pe Goebbels.

Cartea sovietică în lume

● **IN VIETNAM** au fost editate recent „Azilul de noapte“ de M. Gorki și romanul „Ceapaev“ de D. Furmanov.

● **PIESA** „Ploșnița“ a lui Maiakovski și o culegere de versuri din opera poetului au apărut de curînd în limba engleză.

● **Intr-o recenzie, publicată în suplimentul literar al ziarului „Times“, se subliniază însemnătatea operei lui Maiakovski, care „a încercat să săvîrșească o revo-**

luție în estetică, ca un ecou al revoluției politice“.

● **EDITURA** „Imprensa Nacional de Cuba“ a scos de sub tipar volumele: „Ceapaev“ de D. Furmanov, „Așa s-a călit oțelul“ de N. Ostrovski și „Eroii fortăreței Brest“ de S. Smirnov.

● **EDITURA** mînceneză „Nymphenburger Verlag“ a tipărit „Anii îndepărtați“ de K. Paustovski.

● **ROMANUL** lui Alexandr Bek „Șoseaua Volokolamskului“ z creat scriitorului o popularitate bine meritată în rîndurile cititorilor finlandezi. Recent a apărut la Helsinki romanul aceluiași scriitor — „Panfiloviștii“, sub titlul „Rezervele generalului Panfilov“.

● **ÎN EDITURA** „Deutscher Taschenbuch-Verlag“ din R.F.G. a apărut romanul lui I. Babel „Armata de cavalerie“ („Konarmia“).

COLABORAREA ÎN CÎMPUL ȘTIINȚEI

Lucrările recente sesiuni a Academiei R.P.R. au scos la iveală rodnicile rezultate ale muncii miiilor de cercetători științifici.

Darea de seamă prezentată de tovarășul Athanase Joja, președintele Academiei R.P.R., a subliniat că oamenii de știință din țara noastră au pus la baza activității lor indicațiile date de tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej, în raportul prezentat la Congresul al III-lea al P.M.R., cu privire la legătura dintre cercetarea științifică și dezvoltarea economiei țării.

În același timp, din analiza celor mai importante realizări ale Academiei R.P.R. din cursul anului 1961, pe secții și institute, în toate domeniile științelor naturii și sociale, a rezultat aportul necontestat pe care experiența și rezultatele științei sovietice le-au adus în munca oamenilor de știință din patria noastră.

În intervenția pe care am susținut-o, în calitate de director al Institutului de studii romino-sovietic, am putut dovedi cu date concrete, interesul din ce în ce mai mare manifestat de oamenii de știință din țara noastră pentru știința și tehnica sovietică, interes vădit, printre altele, și prin creșterea continuă a numărului și tirajului publicațiilor Institutului.

Iată câteva exemple elocvente.
Un număr de lucrări, printre care culegerea „Probleme de lingvistică matematică”, ca și numeroase articole din „Analele de matematică-fizică”, editate de Institutul nostru, au fost studiate de colectivul de matematicieni și ingineri de sub conducerea acad. Gr. Moisil și

folosite în lucrările de aplicare a algebrei abstracte la teoria mecanismelor automate, în problema mașinilor matematice de calcul etc.

În domeniul chimiei se pot cita lucrările cu privire la polimerizarea etilenei întreprinse de colectivul de chimie organică de la Centrul de cercetări chimice al Academiei R.P.R. care a folosit cu succes documentația sovietică. Nu de mult a avut loc, după cum se știe, și sesiunea științifică organizată de I.S.R.S. cu participarea unor oameni de știință romini și sovietici, cu tema „Aspecte din chimia hidrocarburilor”.

În cîmpul fizicii, lucrarea „Combaterea zgomotului și acțiunea zgomotului asupra organismului” ca și alte studii editate de Institut, au fost folosite de colectivul de acustică al Academiei R.P.R., precum și de specialiștii de la Radiodifuziune. Numărul din „Biblioteca Analelor” cu tema „Fizica semiconducătorilor”, publicat de I.S.R.S. în 1960, a putut fi folosit cu roade eficiente de colectivul ce se ocupă cu studiul semiconducătorilor la Institutul de fizică din București.

În metalurgie, lucrările „Teoria dislocației în metale și aplicarea ei”, „Teoria eroziunii metalelor”, ca și articolele din „Analele de metalurgie”, au fost folosite de către cercetătorii de la Centrul de metalurgie al Academiei R.P.R.

Un complex de probleme urmărit de geologii romini a fost înlesnit de lucrările geologilor sovietici executate în Ucraina subcarpatică și publicate în diverse numere din „Analele de geologie și geografie”. În agrobiologie,

laboratorul de analiză a calității de pe lină LC.A.R. a folosit metoda Terpulov-Simonev pentru stabilirea gradului de încoțire a granelor; laboratorul de biologia semințelor a fost ajutat de publicațiile I.S.R.S.-ului în problemele determinării calității semințelor, etc.

Laboratoarele de sistematică, hidrobiologie, fiziologie vegetală, ecologie animală de pe lângă Institutul de biologie al Academiei R.P.R. au folosit numeroase lucrări sovietice de specialitate semnate de G. V. Niskolski, N. L. Cherbilski, A. N. Severțov etc.

Dar poate că în nici un alt domeniu nu se constată o contribuție atât de eficientă a I.S.R.S. ca în științele medicale. Cu prilejul constatării medicale romino-sovietice din 1959 s-a discutat, după cum se știe, pe larg despre mecanismul fiziologic al anesteziei după Vvedenski, despre practica blocadei cu novocaină a lui Vișnevski, despre terapia biostimulatorilor Filatov și metoda de reanimare Negovski. Marile realizări ale urmașilor lui Pavlov sînt cunoscut și folosite de academicienii Benetato, Kreindler și alți oameni de știință romini. Institutul de inframicrobiologie, condus de acad. St. Nicolau, utilizează pe scară largă metodele sovietice; 14 sectoare ale Institutului de endocrinologie, condus de acad. St. Milcu, folosesc mult izvoarele sovietice.

Exemple similare pot fi date și cu privire la științele sociale, pentru care I.S.R.S. publică câteva serii de „Anale”, traducind de asemenea în întregime revistele sovietice: „Kommunist” și „Probleme de filozofie”.

FANTEZIE ȘI REALITATE

Mașini - animale sau animale - mașini ?

...Un puiet de mesteacăn verde în care sînt introduși electrozi reglează automat concentrația unei soluții de substanțe chimice, menținînd-o în limitele dorite. O frunzuliță de urzică îndeplinește rolul unui element foto-electric, pe baza fenomenelor chimice produse de lumină în substanța verde, fenomene care sînt traduse cu ajutorul unui galvanometru în „limba” potențialelor electrice. Brosuțe cu fire electrice conectate la sistemul lor nervos fac „serviciul” de tensometre pentru măsurarea dimensiunilor geometrice ale unei piese de prelucrat. Un ciine care conduce alimentarea cu energie electrică a unui laborator, cu ajutorul biocurenților pe care îi emite...

Acestea sînt numai cîteva din experiențele profesorului Leonozov pe care le descrie scriitorul sovietic A. Dneprov într-o năvălă științifico-fantastică apărută recent. De fapt povestirea lui Dneprov, care pune problema reglării cu ajutorul unui sistem biologic, este mai mult științifică decît fantastică.

Pornind de la una din ideile fundamentale ale ciberneticii — analogia funcțională a sistemelor de reglare în mașinile automate și în organismele vii — Dneprov n-a scris decît o „prefață” la cea mai tînără ramură a științei: bionica.

Această disciplină, care este unul din cele mai noi domenii de cercetare a savanților sovietici se dezvoltă cu pași repezi grație ciberneticii.

ÎMPRUMUT DE LA... NATURĂ

Principalul obiectiv al bionicii este de a „împrumuta” de la natură „idei” pentru a putea construi mașini care să reproducă procesele din organismul viu.

Liliicii sînt înzestrați cu un organ capabil să detecteze undele ultrasonore și „radar”-ul lor a devansat mult tehnica. Șarpele cu clopoței percepe variațiile cele mai infime ale razelor infraroșii emise de obiectele inconjurătoare (pînă la o mîime de grad), întrecînd astfel cel mai perfecționat termometru. Există șerpi (Boa divinioloua din Mexic) care anunță cutremurele de pămînt, fiind dotați cu un „aparat seismic” pe care știința n-a reușit încă să-l construiască. Anumite insecte dispun de o serie de peri sensibili la sunete de frecvență determinată. Altele au timpan cu o capacitate de auz mult mai ridicată decît a noastră: 50.000 de vibrații pe secundă iar pentru anumiți fluturi de noapte pînă la 200.000 de vibrații. (Urechea noastră nu percepe unde sonore cu o frecvență mai mare de 20.000 de vibrații pe secundă). Păsările sînt ființe vizuale prin excelență, cîmpul de vedere al porumbelului fiind de pildă de 300° în timp ce al nostru nu depășește 200°.

Licuriții constituie sursa cea mai economică de lumină, transformînd în lumină 97 la sută din energia primită. Cel mai bun bec electric nu transformă în lumină mai mult de 7 la sută din energia primită, restul de 93 la sută pierzîndu-se din punct de vedere al efectului util (se transformă în căldură).

Promotorii bionicii, printre care se numără și venerabilul savant sovietic K. Zelinski, caută tocmai descifrarea acestor procese biologice pentru a crea

sisteme tehnice care să „îmite” măcar parțial organele ființelor vii și modul lor de funcționare.

ANATOMIA ȘI... TURNUL EIFFEL

În felul acesta bionica va pune la dispoziția oamenilor de știință „modele” ideale de mașini „copiate” după natură care altfel ar trebui redescoperite cu multă trudă. Să cităm un caz „celebru” în acest domeniu. Inginerul francez Alexandre Gustave Eiffel, care a ridicat celebrul turn parizian care îi poartă numele, a muncit ani îndelungași la calcularea uriașului de oțel compus din 12.000 de bare. El n-a inventat, însă, nimic deosebit, deoarece calculele structurii turnului său, fuseseră făcute cu mult înainte de... natură. Structura oaselor lungi din scheletul omului, cum sînt femurul sau iliacul, sînt identice cu desenul ajutat al Turnului Eiffel. Chiar și unghiurile existente între etaje reproduc cu fidelitate pe cele cuprinse între spațiile „grinzilor” osoase.

De atunci, a apărut desigur cibernetica — știința care analizează sistemele de reglare și comandă la mașini și la organismele vii. Dar mașinile cibernetice sînt încă departe de perfecțiunea creierului uman. După fiziologul P. K. Anohin, pentru a reproduce munca a cîteva zeci de celule nervoase vizibile doar microscopic, ar trebui umplute cu lămpi electronice mai multe imobile de patru etaje. „Aparatele electronice” naturale cîntăresc grame sau cîteva zeci de grame. Ele au o funcționare sigură și continuă să activeze chiar cînd se defectează.

Creierul are posibilitatea ca în caz de „deteriorare” a unei porțiuni să lucreze mai departe în condiții relativ bune, deoarece părțile sănătoase preiau o sumă de funcțiuni ale regiunii bolnave.

● Celulele vii, „model” pentru motoarele viitorului ●
● Tehnica nouă se „adapă” la izvoarele vii ● ● Bioautomatele vor rivaliza cu mașinile cibernetice? ● ● Bionica, o nouă știință cu mari perspective.

Acest lucru nu-l poate face mașina, care la defectarea unei părți a mecanismului ei nu mai funcționează.

În această problemă bionica își va aduce aportul său. Chiar de pe acum s-au creat, în Uniunea Sovietică, instalații la care înlăturarea unui sert din piese nu influențează funcționarea ansamblului. Imițînd „organele-duble” existente în natură, constructorii au dublat, nu întreg sistemul, ci fiecare din elementele sale luate în parte.

„MOTOARELE” CU MUȘCHI ARTIFICIALI

Studiul aprofundat al altor organe vii a dus de asemenea la descoperiri importante. De multă vreme numeroși savanți depun eforturi pentru a înțelege ce se petrece într-un mușchi cînd el se contractă

Montarea unei macarale-turn de 40 de tone pe șantierul Combinatului metalurgic Orsko-Hailovsk (regiunea Orenburg).

sau se relaxează. Dacă se ține seama de un singur raport: calorile corespunzătoare energiei mecanice a mușchiului și calorile conținute în rația sa alimentară, randamentul mușchiului este de mai multe sute de ori pentru 100.

Mușchii organismelor transformă energia chimică a alimentelor direct în energie mecanică cu un coeficient de peste 70 la sută, adică incomparabil mai mare decît al celor mai buni turbogeneratori.

Elucidarea principiului de acțiune a mușchiului a permis savantului sovietic V. Engelhardt construirea experimentală a unor „mușchi artificiali” care pot suporta o sarcină ușoară, alungindu-se în același timp. S-au realizat chiar „modele musculare” din mase plastice care reproduc acțiunea mușchilor, alungindu-se sub influența unei soluții acide și contractîndu-se sub acțiunea unei soluții bazice.

Studierea proceselor chimice ale contracției musculare va permite în viitor construirea unor modele artificiale de motoare mecano-chimice care să lucreze cu ajutorul unui „combustibil” asemănător celui biologic.

★

Perspectivile seducătoare ale bionicii, pasionează un mare număr de biologi, fizicieni și chimiști. Problema construirii unor mașini din ce în ce mai perfecționate, după modelul organismelor vii sau chiar a unor bioautomate, este principalul rezolvabil. Și în acest domeniu realitatea va ajunge din urmă ficțiunea, foarte curînd.

Em. Roman

A. R. L. U. S.

La Caransebeș

Peste 300 de oameni ai muncii din Caransebeș au asistat recent la conferința „Comunismul, viitorul luminos al omenirii” — ținută în sala de spectacole a Casei raionale de cultură.

La sfârșitul manifestării, tovarășul Gheorghe Ardeleanu, președintele Consiliului orașenesc A.R.L.U.S.-Caransebeș a citit textul unui mesaj de prietenie adresat Asociației de prietenie sovieto-române din Moscova. Asistența a aprobat cu căldură trimiterea mesajului, subliniindu-și satisfacția prin îndelungi aplauze.

La cinematograful „Lazăr Cernescu” a rulat recent „Învieră”, remarcabilă realizare a cinematografilor sovietice după romanul cu același titlu, de L. N. Tolstoi. Cu acest prilej, Consiliul orașenesc A.R.L.U.S. a organizat, în prezența a peste 400 de oameni ai muncii, prezentarea filmului. Oamenii muncii din Caransebeș și-au manifestat dorința de a împărtăși realizatorilor filmului impresiile lor. Mulți cinefili și-au și trimis scrisorile Consiliului orașenesc A.R.L.U.S. care, la rindul său, le va expedia în Uniunea Sovietică.

Marele interes al publicului caransebeșean pentru acest film e dovedit și de următorul fapt: la cele 16 spectacole care au avut loc au participat peste 5.700 de oameni ai muncii.

N. PIRVU
correspondent

Moscova — Primele zile de primăvară în Piața Roșie.

Inceput de drum

Recent, la Combinatul de îngrășăminte azotoase Roznov a fost constituită o comisie A.R.L.U.S. Comisia și-a început activitatea prin întocmirea unui plan de măsuri care, printre altele, prevede organizarea de conferințe despre lupta pentru pace a Uniunii Sovietice, despre marile realizări ale științei și tehnicii sovietice, despre experiența înaintată a oamenilor sovietici pe toate tărîmurile de activitate. De asemenea, comisia își propune antrenarea colectivelor secțiilor din cadrul combinatului la organizarea unui schimb de scrisori cu secțiile similare din cadrul combinatelor chimice din Lisiciansk, Scikino și Novomoskovsk.

Comisia A.R.L.U.S. de la C.I.A.R. a confecționat un număr de fotomontaaje cu aspecte din viața și activitatea oamenilor sovietici și se îngrijește ca prin stația de radioamplificare a Combinatului să fie transmise conferințe și muzică sovietică imprimată pe discuri.

MIHAIL IORDACHE
correspondent

70 de elevi corespundă...

Elevii școlii medii nr. 3 din Timișoara vor să afle cât mai multe despre Uniunea Sovietică, țara constructorilor comunismului. Pentru aceasta, la noi în școală a luat ființă un cerc de corespondenți. Cei peste 70 de corespondenți mențin legături cu un mare număr de orașe din Uniunea Sovietică, printre care Moscova, Leningrad, Kiev, Voronej, Odesa, Gorki, Baku, Kalinin și Riga.

Eu, de pildă, am început să corespundez cu Uniunea Sovietică acum doi ani. Adresa muncitorului Nikolai Ivanovici Proskuriakov din Voronej, cu care fac schimb de scrisori, am găsit-o în „Veac nou”. Din scrisorile prietenului meu am putut afla multe lucruri folositoare. Mi-a scris despre munca lui de frezor, despre activitatea și preocupările Comsomolului, mi-a trimis vederi cu peisaje din orașele Uniunii Sovietice. Dar nu numai vederi, ci și mărci poștale, cărți, reviste, fotografii de actori. La rindu-mi i-am trimis reviste, fotografii și timbre românești.

Datorită schimbului de scrisori, și desigur studiului limbii ruse în școală, am reușit să-mi însușesc destul de bine limba lui Lenin, Gorki și Pușkin, limba primilor cosmonauți Iuri Gagarin și Gherman Titov, limba bunului meu prieten sovietic.

I-am trimis lui Nikolai Ivanovici și un dicționar rus-român cu ajutorul căruia, puțin cite puțin, el învață acum limba noastră.

Correspondența noastră continuă căci doresc să cunosc bine poporul sovietic, mărețele-i realizări, să-i vorbesc limba, limbă a păcii și adevăratei prietenii.

OTILIA KONDOR
elevă

SCRISORI
din U.R.S.S.

DORESC SĂ ÎNVĂȚ LIMBA ROMÂNĂ

Sînt studentă la facultatea de filologie. Aș dori să învăț limba română și cred că m-ar ajuta mult corespondența cu un coleg din țara dv.

NINA ZAHAROVA
Tobolsk, Pedinstitut, III-ii kurs

MĂ INTERESEAZĂ ȚARA DV.
Aș vrea să aflu cât mai multe lucruri despre țara dv, corespondînd cu un student din București. Mă pasionează muzica, teatrul, istoria etc.

ALEXANDR NIKIFOROV
Leningrad P-49, Mițninskaiia naberejnica 3, kv. 1

Pavilioane și tîrguri internaționale

(urmăre din pag. 3-a)

— New York, Minneapolis, Washington, — au fost expuse din nou mecanisme și instrumente, covoare și tablouri create în Uniunea Sovietică. De data aceasta, însă, n-a fost vorba de produse purtînd marca fabricii unor întreprinderi sovietice cu o reputație mondială și nici de operele marilor pictori ruși și sovietici, ci de creații ale copiilor sovietici, care și-au încercat forțele proaspete și cunoștințele recent căpătate în domeniul creației artistice, în domeniul construcțiilor de aparate de radio, de modele de avioane și nave.

Desigur, însă, că locul central în relațiile economice externe ale Uniunii Sovietice îl ocupă țările din sistemul mondial socialist. Aproximativ tref sferturi din volumul total al comerțului exterior sovietic revine schimburilor cu țările socialiste. De aici și caracterul permanent al participărilor sovietice la tîrguri ca acelea de la Leipzig, Poznan, Brno, Plovdiv, Budapesta.

La rîndul lor, oamenii sovietici au prilejul să cunoască realizările țărilor străine prin expozițiile organizate de acestea în Uniunea Sovietică.

Expozițiile și pavilioanele sovietice de peste hotarele U.R.S.S. au devenit de mult un centru de atracție pentru masele de oameni ai muncii, mijloace de cunoaștere eficace a economiei și vieții culturale sovietice. Organizate pentru a da o imagine reală despre viața Uniunii Sovietice, ele stîrnesc interesul tuturor, admirația celor mai mulți, furia neputincioasă a citorva.

SPORT

Pregătiri pentru Chile

În Chile, depărtată țară sudamericană de pe tîrmul Pacificului, va începe la 30 mai finala celei de a VII-a ediții a campionatului mondial de fotbal. Șaisprezece echipe, printre care reprezentativa U.R.S.S., își vor măsura puterile pentru dreptul de a intra, la sfîrșit, în posesia mult rîvnitei cupe Jules Rimet „Zeia de aur”. În total, zeia aceasta micuță, care odată cu încheierea trecutului campionat a poposit în Brazilia, cîntărește numai un kilogram și opt sute de grame; dar ce cîntar ar putea măsura prestigiul sportiv pe care îl conferă ea posesorilor ei?

Fotbaliștii sovietici se pregătesc intens pentru marea confruntare din Chile. Antrenamentul lor cuprinde un program complex, întocmit pe baze științifice și respectat cu sfințenie.

Aș fi vrut să încep reportajul despre antrenamentele reprezentativei de fotbal a Uniunii Sovietice cu o întrebare pe care am pus-o antrenorului ei principal și cu răspunsul primit. Dar mai înainte cred totuși că trebuie să amintesc din ce se compune programul de antrenament al frunțașilor sportivi, fie că e vorba de fotbaliști, atleți, gimnaști sau boxeri. Indiferent de disciplina pe care o practică, sportivul frunțat trebuie să fie multilateral dezvoltat.

Așa dar, l-am întrebat pe Gavriil Dmitrievici Kacealin:

— Ce sport îndrăgesc mai mult băieții dv. la antrenamente?

Zimbînd, Kacealin mi-a răspuns: — Fotbalul.

Recunosc, era răspunsul cel mai firesc. Dar asta nu înseamnă că celelalte discipline sportive sînt practicate cu mai puțină plăcere.

...În bazin se aud plescăituri ener-

gice. Peste oglinda apei zboară ca un ghem de argint mingea udă. Iată-o la Igor Netto, care vrea s-o paseze lui Gusarov, dar intervine Lev Iașin. Meciul de polo se ridică la un înalt nivel tehnic, și dacă fețele jucătorilor nu mi-ar fi atât de bine cunoscute, aș putea jura că se întrec poloiștii consacrați.

...Cînd un fotbalist își face intrarea — ca jucător — pe un teren de baschet, în psihologia lui se petrece o adevărată răsturnare; căci totul este altfel, trebuie să joace cu mîinile și îi este interzis să joace cu picioarele. Dar privind cum lucrează sub coș Voronin, Maslacenko, Serebrennikov, Ivanov mă cuprinde îngrijorarea: dacă, cumva, în timpul vreunui meci de fotbal ar avea vreun reflex din așa baschetbalistic?

...Toți pe schiuri! Trec cinci minute — și pe cîmpul alb se întretăie nenumărate linii paralele. Dar cine a încremenit acolo, neputînd să mai facă un pas? A-a, e Kotrikadze. Viktor Ponedelnik îl incurajează: — Dă-i drumul, Serghei! Kotrikadze zimbește vinovat: — Nu pot! E limpede: meri-

dionalii nu prea sînt obișnuiți cu zăpada.

I-am văzut apoi pe fotbaliști sprintînd și sărînd coarda, și, în sfîrșit, pe terenul acoperit al stadionului „Dinamo” i-am văzut jucînd fotbal cu o minge nou-nouță. Acum era vorba de pregătirea, ca să zic așa, de specialitate.

Ceva mai tîrziu toți candidații — 29 la număr — erau strînși în jurul unei machete care reprezenta un teren de fotbal în miniatură: începuse lecția de tactică.

— Cine va fi selecționat? Sînt doar 29 de candidați și trebuie să rămîna numai 22 — l-am întrebat la sfîrșit pe G. D. Kacealin.

— Totul depinde de nivelul de pregătire. Cine se va dovedi în forma cea mai bună, va fi selecționat.

Și o ultimă întrebare: — Ce țel își propune echipa în apropiatul campionat mondial?

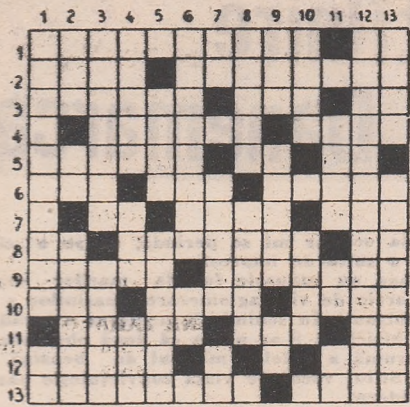
— Campionatul are două etape. Întîi vor avea loc meciurile din cadrul subgrupelor — patru la număr, fiecare cuprinzînd cîte patru echipe. Echipele care se vor clasa pe primele două locuri în subgrupa respectivă, vor avea dreptul să continue lupta pentru cupă, iar celelalte două vor ieși din întrecere. De aceea și țelul nostru este împărțit în două etape. Întîi trebuie să ocupăm locul unu sau doi în cadrul subgrupeii noastre. După aceea va urma lupta pentru cupă...

O. Șmeliov

Ciebrul Netto se antrenează...

PRIMĂVARĂ

pădurea vieneză" — Dacă este a leului, e floare — Virf în Munții Rodnei. 11) Rege al Romei — Arbore preferat de Eminescu — Dete! 12) Autorul cîntecului „Mereu biruitoare-i primăvara” — Frunze. 13) Scriitor sovietic, autorul cărții de schițe și nuvele „O primăvară buclucă” — Arbore care crește în păduri umede.

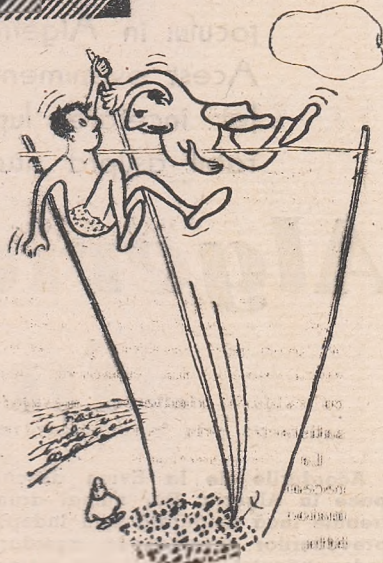
VERTICAL: 1) Clasic român, autorul poeziei „Rapsodii de primăvară” — În ton! 2) Plouată — Iau calea munților — Compozitor sovietic, autorul cîntecului „Zorile primăverii”. 3) A simți urmările — Gheara păsărilor răpitoare. 4) Iarbă cu firul gros și plin de sevă — Fructul de aur din basme — Casa de economii și consemnațiuni. 5) Leziune — Frunze și flori în perspectivă. 6) Autorul poeziilor „Floare albastră”, „Povestea teiului”, „La mijloc de codru des” etc. — În ușă! 7) Poftim — George Coșbuc pentru poezia „Concertul primăverii” — 24 de ore. 8) Floarea... ochiului (pl.) — A luat masa de seară. 9) Prefix — A exprima — Dumneaei. 10) ...vine primăvara”, cîntec vechi — „Dimineață de mai” de Liadova și „Flori pentru Moscova” de Jean Letoni. 11) „E iarăși primăvară” de Mauriciu Vescan — Cirilică — Din frunză! 12) Compozitor sovietic, autorul cîntecului „Albăstrele” (2 cuv.). 13) În orice piesă sau roman — Compozitor sovietic, autorul valsului „Li-liacul și mălinul”.

ORIZONTAL: 1) Clasic rus, autorul povestirii „Apele primăverii” — În sevă! 2) „Primăvara pe...” — roman de E. Kazakevici — Numele popular al lunii martie, cu care începe primăvara. 3) Neamul vestitorilor primăverii — „Istrati”, autorul romanului „Trandafir de la Moldova” — În loc! 4) Autoarea poeziei „Florile și fiecare sens luminos” — Răspunsul pădurii. 5) „Iarbă” de Zaharia Stancu și „Primăvara pe Tîrnave” de Lucia Demetrius — Cămașă cu flori — Patru din litere. 6) Material de bumbac înflorat — Intocmai — Foarte mic. 7) Noroi — Vestitori ai primăverii — Miez. 8) În abecedar! — Liniștită — Vele! 9) Sidef (rar) — Dezavantajoși. 10) A scris notele de călătorie „Pină dincolo de

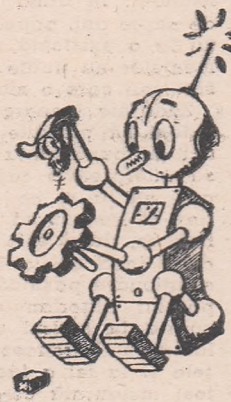
umor

— Ești campion mondial?
— Nu, lucrez într-un birou de livrare la domiciliu.
Desen de A. Eliseev și M. Skobeliov

— Îți atrag atenția că ești la a patra încercare!
Desen de V. Tilman

— Mă iubește, nu mă iubește...
Desen de A. Șer

Fără cuvinte
Desen de R. Ovivian

Cadouri

PLĂCUTE • UTILE • EFTINE

- SERVICII DE MASĂ LICHIOR, CAFEA ETC.
- VASE DE FLORI ȘI BIBELOURI

PRODUSE DE FABRICA
FAIANȚA
SIGHIȘOARA

Sănătate și bună dispoziție:

ape minerale naturale

Se găsesc de vânzare la centrele de cură, cooperative alimentare și restaurante.

Un pahar de apă minerală, un izvor de sănătate

CONSUMAȚI PRODUSELE LACTATE SIBIANA

DE CALITATE SUPERIOARĂ

unt sport EXTRA

TARTINA

MIXIA

Victoria

Poiana

CREMA BUCEGI

unt

M.I.A. SIBIANA

Parfumul SPUTNIC, cu o prezentare originală, foarte atrăgătoare, indicat pentru cadouri

Consumați PREPARATELE DE CARNE și SEMICONSERVELE DE PEȘTE PREPARATE DE I.I.S.

Stivintul

BUCUREȘTI

Milioane de oameni au primit cu un sentiment de ușurare știrea încheierii acordului de la Evian în legătură cu încetarea focului în Algeria, intrat în vigoare la 19 martie 1962, ora 12. Acest eveniment istoric poate fi interpretat numai într-un singur fel: încetarea luptelor din Algeria va influența extrem de favorabil asupra situației internaționale.

Algeria învingătoare

Acordurile de la Evian deschid drumul spre pace în Algeria. Dar numai drumul, căci pacea trebuie încă asigurată prin îndeplinirea cinstită a prevederilor cuprinse în acorduri, prin întărirea independenței Algeriei, prin stabilirea unor noi relații de colaborare, întemeiate pe egalitate în drepturi, între Franța și Republica Algeria. Drumul cel mai potrivit spre o asemenea colaborare ar fi sprijinirea sinceră de către Franța oficială a consolidării unei independențe reale a Algeriei.

Soldatul Mujahid dintr-un detașament al Frontului de eliberare națională a Algeriei s-a întors acasă.

Căci numai pe această bază poate fi restabilită încrederea între cele două țări, scindate printr-un război de șapte ani.

De ce trebuie să amintim de asta acum, imediat după încheierea acordului? Pentru că experiența arătată popoarelor că, colonialismul nu renunță niciodată de bună voie la privilegiile lui. Iar dacă este silit prin forța împrejurărilor să dea înapoi, el își mai rezervă totdeauna o porțiță de scăpare, un cap de pod pentru manevre.

Iar comentariile presei burgheze din Franța sînt de natură să ne pună în gardă. Ziarele relevă nu atât importanța pozitivă a încetării focului în Algeria și dobîndirea independenței naționale de către poporul algerian, cît se întrebă ce foloase ar putea trage colonialismul francez dacă la apropiatul referendum care va avea loc în Algeria majoritatea alegătorilor se va pronunța pentru independența țării pe baza colaborării cu Franța (una din cele trei soluții posibile). Această anticipare suspectă seamănă cu o încercare de a porni, în ajutorul referendumului, o ofensivă propagandistică împotriva populației algeriene.

Voit unilateral apreciază acordurile de la Evian și presa americană. Aceasta încearcă să diminueze pe toate căile însemnătatea acordurilor și stăruie în special asupra caracterului nerealist al acordului de încetare a focului, referindu-se la teroarea cu care amenință oasiștii. S-ar părea că

patronilor acestor ziare nu le prea suride pacea în Algeria: neocolonialismul american preferă ca și în Africa, să pescuiască în apa tulbură a conflictelor „locale”, la fel ca în Asia și America Latină. Căci în condiții de pace le e mai greu să pună mina pe coloniile pe care le pierd aliații lor ghinionști.

Pentru a aprecia cum se cuvine evenimentele și a adopta o poziție realistă față de noua Algeria independentă, puterile occidentale ar trebui să țină seamă de un mare adevăr: acordurile de la Evian sînt rezultatul victoriei istorice dobîndite de poporul algerian în lupta împotriva colonialismului. În urma unei lupte eroice purtate timp de șapte ani, poporul algerian și-a dobîndit dreptul la o existență independentă. Iar cursul evenimentelor nu poate și nu va fi întors înapoi, deși sînt unii care o mai nădăduiesc.

Zadarnic încearcă o seamă de cercuri din Occident să prezinte acordurile de la Evian ca un act de bunăvoință al colonialismului francez sau să interpreteze războiul soldat cu atîtea victime ca... un prilej ce a dat puțința popoarelor algerian și francez să se cunoască mai bine. Poporul francez, dacă este într-adevăr vorba de popor, a cerut încă de la începutul războiului, în 1954, o soluționare pașnică a problemei, pentru a da poporului algerian dreptul de a-și hotărî singur soarta în cadrul unui stat independent. Dar colonialismul francez și-a supraestimat atunci forțele și la fel a făcut și în 1958, cînd în Franța a fost instaurată cea de a cincea republică, întemeiată pe puterea personală.

Supraestimîndu-și forțele, colonialismul francez și aliații săi n-au ținut seama de forța poporului algerian. Poporul algerian și conducătorii săi au fost, însă, uniți în fața colonialismului, au știut să aprecieze just situația internațională, nu și-au asumat ca misiune doar dobîndirea unei independențe formale ci au îmbinat lupta pentru independență națională cu realizarea de reforme sociale.

De aceea, din toată fosta Africă franceză neocolonialismul are în Algeria terenul cel mai puțin propice. Și ar însemna ca partea franceză să dea dovadă de lipsă de perspicacitate dacă ar pune speranțe exagerate în avantajele de ordin militar obținute prin acordurile de la Evian (staționarea temporară în Algeria a unor contingente armate franceze, folosirea bazei militare de la Mers el Kebir, menținerea instalațiilor experimentale din Sahara).

Pentru a aprecia lucid situația creată în Algeria, colonialismul trebuie să țină seamă că victoria poporului algerian este în același timp o victorie a forțelor democratice din Franța, care în frunte cu Partidul Comunist au luptat curajos pentru pace în Algeria, pentru independența acestei țări. Ea este de asemenea o victorie a întregii Africi noi. Toate conferințele popoarelor africane au cerut în ultimul timp cu fermitate, independența pentru Algeria, arătînd că lupta poporului algerian este o cauză vitală a tuturor popoarelor africane.

Nu mai e, desigur, nevoie să subliniem că lupta poporului algerian s-a bucurat de simpatie și de un larg sprijin din partea lagărului socialist. După încheierea acordurilor de la Evian, Uniunea Sovietică a fost prima țară care a recunoscut de drept Guvernul provizoriu al Republicii Algeria și și-a exprimat dorința de a stabili cu aceasta relații diplomatice.

Evenimentele din Algeria au dovedit încă o dată că colonialismul este condamnat la pieire, că colonialismul sînt din ce în ce mai izolați. Dar trebuie să privim realitatea în față și să nu uităm că colonialismul pe cale de dispariție mai poate fi extrem de primejdios. În ultimul stadiu al existenței sale el dă naștere unui fascism colonial, al cărui adepți au fost educați decenii de-a rîndul în spiritul subjugării popoarelor, al unui dispreț sălbatic față de sclavii din colonii. Varianta franceză a acestui fascism este O.A.S. Îndărătul acestei organizații se află marile monopoluri care s-au îmbogățit de pe urma jafului colonial; altminteri, oasiștii nu s-ar fi manifestat cu atîta nerușinare.

Gricum ar mai evolua, însă, evenimentele din Algeria, de acum înainte ele vor fi determinate de independența Algeriei și de hotărîrea poporului algerian de a o consolida, cu sprijinul neamăraților săi prieteni. Însemnătatea internațională a acestui fapt nu poate scăpa nimănui. În telegrama de salut adresată lui Ben Khedda, N. S. Hrușciov a apreciat că o mare victorie dobîndirea independenței de către poporul algerian. Această opinie este împărtășită de toți oamenii sovietici, de toți prietenii libertății și independenței popoarelor.

V. Kudreavțev

VI. Skomorohov

Intîlnire cu Danemarca

Prin fața ochilor mi se perindă, ca pe o soacă turnantă, o suită de impresii...

Copenhaga nu cunoaște forfeta marilor orașe. Chiar în orele de vîrf aglomerarea mașinilor e un lucru neobișnuit. În schimb, Danemarca e învădată parcă de biciclete. S-ar părea că după obișnuita și plăcuta aromă a cafelei, mirosul de benzină îl face rău. Stilul vechi de viață conviețuiește pașnic cu cel modern.

Locuitorii Copenhagăi își iubesc cu pasiune orașul. Fiecare stradă e o pagină vie din istoria Danemarcei. În cursul anilor au fost elaborate multe proiecte de reconstrucție a orașului, dar toate s-au lovit de împotrivirea locuitorilor Copenhagăi. Se propusese, de pildă, dărîmarea vechii clădiri a Bursei, cea mai importantă punct de atracție al orașului. Atunci a fost organizată o demonstrație în cursul căreia studenții au purtat în semn de protest un soriu cu macheta Bursei.

Sau un alt exemplu. Prin munca unui mare număr de generații de danezi, șanturile de apărare ale vechilor întărituri ale Copenhagăi au fost transformate în lacuri în jurul cărora au fost amenajate parcuri. Dar s-a găsit un grup de afaceriști întreprinzători care a încercat să impună un proiect de asanare a lacurilor și de construire în locul lor a unor șosele. Căci sînt și oite unii care ar dori să transforme orașul într-o copie în miniatură a cartierelor comerciale din New York...

Ești ispitit să zăbovești ore întregi în preajma monumentelor străvechi deși trebuie să mergi mai departe, în întimpinarea noilor impresii, foarte multe la număr. Prin piața din fața Parlamentului trece grațioasă, călare pe un cal frumos, o prințesă — rudă de departe a regelui. E fotografiată de nenumărați reporteri... La muzeul „Glyptoteca” am văzut statui antice rare și tablouri de impresionisti francezi moderni. Căci în Danemarca vechiul și noul fac casă bună.

Călătoria prin Zelandia de nord n-o uieți prea ușor, căci e o adevărată incursiune în adîncul veacurilor. Cine dintre noi n-a auzit de palatul lui Hamlet... Și iată-l aveau în față-ne. Nu-ți vine să crezi ochilor că, așa cum spune legenda, marele Shakespeare a interpretat aici rolul feminine.

Dar iată și un cartier original, Newhaven, unde pulsează viața pestriță și zgomotoasă a taverelor marinărești și poți auzi vorbindu-se în toate limbile pămîntului. Un ghid ne-a spus că ar semăna, într-un fel, cu partea nordică a Parisului. În piața de pește am asistat la o întîmplare amuzantă: pescărușii furau pește de pe tarabele precupetelor. Acestea erau minioase, dar cei din jur făceau haz...

Nu orice te poate, însă, bucura la Copenhaga. Într-un rînd am văzut pe stradă un bătrîn necăjit cu un patefon care cînta melodii triste. Din cînd în cînd rarii trecători îl aruncau cîțiva bănuți. Ghizii nu ne-au spus prea lămurit dacă în Danemarca există sau nu șomaj. Dar o știm prea bine, căci șomerii editează o revistă intitulată „Lupta pentru trai”.

...Imi amintesc că am vrut să fotografiez Sirena, celebrul monument, simbol al Copenhagăi, dar n-am putut-o face, căci degetul a refuzat să apese pe declanșator... În minunatul peisaj turistic se integrase și silueta vas de război... Ceva mai încolo un muncitor se îndelețnicea cu cea mai pașnică treabă posibilă: pescuia. Am intrat în vorbă cu el și am aflat că făcuse parte din Rezistență. A fost o discuție care mi-a lăsat un gust amar. Iată oite ceva din cele povestite de acest om extrem de simpatic.

— Danezii sînt oameni foarte deosebiți între ei. Lucru care a ieșit cu nu se poate mai bine la iveală și în timpul trecutului război. Unii dintre ei transportau, cu riscul vieții, în băroi subrede prizonieri ruși spre a-1 trece în Suedia. Alții, chiar și moșieri — colaborau cu hitleristii.

La un moment dat danezul tăcu. Trăgea cu sete din țigara pe care i-o oferisem.

Fumam amîndoi. Peștii nu voiau de loc să muște din momeală. Dar era evident că pe interlocutorul meu nu-l mai interesa de fel pescuitul. Se încinsese. Și cuvintele se făcuseră mai tăioase, concluziile mai categorice, fără ocolisuri.

— Într-un rînd, ziarul burghez „Information” a arătat că în timpul ocupației comandantul suprem al armatei noastre a avut legături cu hitleristii. Apoi, despre această faptă rusinoasă a scris și ziarul comunist „Land og Folk”. Dar judecătoria noastră, pe cine credeți că a întemnițat? Pe Martin Nilsen... redactorul șef al ziarului comunist! Cred că înțelegeți de ce fostul comandant suprem, definitiv discreditat, se află acum într-un concediu nelimitat. Dar o să iasă din nou la iveală, pentru că germanii n-au să-l uite meritele trecute și an să-l ajute...

Apoi, pescarul și-a luat rămas bun și a plecat. Eu am rămas să admir marea liniștită. Danezii trăiesc bine și frumos. Dar în viața lor se simte o neliniște ascunsă. Iar cauza e limpede. Danemarca, pe care am îndrăgit-o pentru confortul și spiritul ei gospodăresc, a intrat în comandamentul unificat danezo-vest-german. Cine are nevoie de asta? Se înțelege că nu interlocutorul meu pescar și nici pașnicii locuitori ai Copenhagăi... Aceștia alcătuiesc, fără indoială, Danemarca iubitoare de pace. Dar cea de a doua Danemarcă, care a intrat în comandamentul danezo-vest-german, e compusă din oameni care se joacă cu focul și trădează interesele poporului, doritor de pace și prosperitate.